

עיתון המועצה האזורית הערבה התיכונה

עיתון ערבות

גליון 48 / ניסן תשע"ג / מרץ 2013

חג / אביב / אהו!

בשער
אירוע הטיסנים
חזר לערבה!

איש טבע

נפרדים מחיליק טבע, ראש המועצה השני בערבה | עמ' 8-9

הכול פתוח

טקסים, כנסים, מלגות ויום עיון ביום הפתוח | עמ' 10-15

"צדק, צדק תרדוף"

כנס לימוד ערבה בנושא צדק | עמ' 16-21

ברחבי המועצה

דבר העורכת

תוכן העניינים

כתבות

עמ' 2	דבר העורכת
עמ' 3	ברחבי המועצה
עמ' 8	נפרדים מחיליק טבע
עמ' 10	היום הפתוח
עמ' 16	מתנ"ס ערבה
עמ' 24	שותפות ערבה-אוסטרליה

מדורים

רגע של היסטוריה -	
עמ' 25	אמנון נבון
עמ' 26	הגעתי רחוק - אלה ארד
עמ' 27	פליטת פה - חנהלה בלאו
עמ' 28	חיות וחיוכים - גלי קליין
שפת הרוח -	
עמ' 29	כרמל אגר גליציאנו
עמ' 30	נקודת מבט - רונן לוי

משתתפים (לפי סדר א'-ב')

אלה ארד, אמנון נבון, גילה טל, גלי קליין, חנהלה בלאו, יורם צביאלי, יניב גולן, כרמל אגר-גליציאנו, נועם כרמלי, ד"ר עדי ולרשטיין, עופרית מעוז, רונן לוי

עיתון ערבות

עורכת ראשית אוסי ניר
מו"ל מועצה אזורית ערבה תיכונה
 מייל ossi@arava.co.il
אתר הערבה www.arava.co.il
המערכת 08-6592229 פקס 08-6581487
פייסבוק
www.facebook.com/arave_t
עיצוב גרפי והפקה סטודיו ערבה
הגהה ועריכה לשונית צופית לדברגר וגלי כהן
תמונת השער טיסנים בשמי הערבה
צילום אביהו קופילביץ'

מים ורשות ניקוז

אושרה תוכנית אב למים לערבה

בשעה טובה ניתן לסכם שתכנית האב למים, שמטרתה תוספת מים בכמות ואיכות לפיתוח הערבה עד לשנת 2030, אושרה ברשות המים. הדרך למימושה עדיין ארוכה ומורכבת אך

המטרה ואופן פתרונה אושר וכיום ניתן לומר שיש תכנית. השלבים הבאים הם קביעת תכנית לזמן המייד והביניים עד שנת 2020 הכוללים תקציבים, סדרי עדיפויות ולוח זמנים נדרש. אנו ממשיכים לפתח את מקורות המים בקידוחים, שייתנו מענה לקליטה ואף יהוו גיבוי ורזרבה בימי שיא, כלומר, מ-260 מ"ק ברוטו ביום, לשאוף ל-350 המטרה ואופן פתרונה אושר וכיום ניתן לומר שיש תכנית. השלבים הבאים הם קביעת תכנית לזמן המייד והביניים עד שנת 2020 הכוללים תקציבים, סדרי עדיפויות ולוח זמנים נדרש. אנו ממשיכים לפתח את מקורות המים בקידוחים, שייתנו מענה לקליטה ואף יהוו גיבוי ורזרבה בימי שיא, כלומר, מ-260 מ"ק ברוטו ביום, לשאוף ל-350

הועדה המקומית

הוועדה הארצית לתכנון ובנייה אישרה את תוואי מסילת הרכבת לאילת

הוועדה הארצית אישרה את תוואי מסילת הרכבת לאילת, לאחר דיון בשתי חלופות עיקריות המתייחסות לקטע באורך של כ-60 ק"מ, בין דימונה לחצבה ("מישור ימין"). קטע העובר בתוואי בעל ערכי טבע ונוף ייחודיים. התוואי שאושר כולל מנהרה באורך של כשמונה קילומטרים, גשרים ופיצול המסילה באזור צין לרכבת נוסעים

באורך של 240 ק"מ ולרכבת המשא באורך של 260 ק"מ. באזור חצבה יעבור תוואי הרכבת לצידו המזרחי של כביש 90 וברובו יהיה צמוד לגבול. על פי התכנון, הקו יכלול שתי מסילות: למשא ולנוסעים ולאורכן יוקמו חמש תחנות נוסעים בבאר שבע, דימונה, ספיר, קטורה ואילת. התחנה בספיר תוקם בסמיכות למינחת ותחנות תפעוליות יקומו בחצבה ובפארן.

לקירוב הפריפריה למרכז ולחיזוק הקשר בין אילת למרכז הארץ. הפרויקט יביא גדול ומשמעותי בייצוא הישראלי בנגב ובערבה, יקדם את התיירות לדרום וכן יסייע בהגברת הבטיחות על ידי הורדת משאיות מהכבישים, ובהפחתת זיהום האוויר. יוצר גשר יבשתי בין ים סוף לים התיכון שיסייע בהעברת סחורות. לפרויקט תרומה חברתית ממדרגה ראשונה, עבור מאות אלפי התושבים המתגוררים בדרום הארץ.

החלטה היסטורית זו מיישמת הלכה למעשה, את מדיניות משרד התחבורה

עוף טיסן, חתוך את השמיים

לפני 12 שנים הפך מפגן הטיסנים בערבה התיכונה מתחביב לתחרות ארצית. לאחר חמש שנות הפסקה חזר האירוע ובגדול!

בסוף השבוע 8-9 במרץ 2013, נצבעו שמי הערבה בשלל גוונים של טיסנים שחתכו את שמי הערבה והובלו אחר ידיים מיומנות ומקצועיות שהנחו

אותם. הצופים המשתאים נהנו מיומיים רצופים של תחרויות ומופע טיסנים כולל הטסות אקסטרים. אירוע הטיסנים החל משיגעון לדבר ותחביב של תושבי הערבה ובהם ברוך אושרוביץ, גלעד לבני, אמיר סויסה ואחרים. בשנת 2001 התקיים האירוע הראשון, במסגרת אירועי ערבה אטרקשן, שנועדו לחשוף את הערבה ואת פוטנציאל התיירות שלה, בפני הציבור בארץ. מאז, תפס האירוע תאוצה (אווירית

וקרקעית...), עת הגיעו משלחות מחו"ל וצוותים אווירובטיים. בשנת 2007 התקיים האירוע האחרון והשנה, הוא נערך בהפקתם של החברה לפיתוח ובניין הערבה, גולדן סינמה הפקות בשיתוף קלוב התעופה בישראל.

ביקור שגריר ארצות הברית

שגריר ארה"ב בישראל, דן שפירו, ביקר ביום רביעי, 30 בינואר 2013, בפעם הראשונה בערבה והתארח בתחנת הניסיונות יאיר, שם התרשם מהישגי המו"פ שהוצגו בתערוכה החקלאית. השגריר התקבל על ידי מנהלי המועצה וראש המועצה האזורית הערבה

התיכונה, אייל בלום, ראש מועצת תמר, דב ליטבינוף ועל ידי בכירי קק"ל בראשות יושב ראש קק"ל אפי שטנצלר. השגריר ביקר בחממות, בביתן המשתלמים ובמו"פ דגים, השתתף בטקס הוקרה שערכה המועצה לקק"ל ונטע עץ שיטה, במסגרת הפרויקט הסביבתי-קהילתי "אמץ שיטה". לסיום יצא השגריר לסיור קצר בערבה בלווי רועי פטריק, גזבר המועצה וגדעון הירש ממושב צופר. הסיור כלל נסיעה

בדרך השלום, תצפית מחופרה, צפייה בתהליך מיון פלפל בבית אריזה "לארה" בצופר והגעה למתחם הצימרים המיוחד "מדברא" בצוקים. למחרת ערך השגריר סיור קצר ביישוב צוקים בהדרכת איתן ליפשיץ, מזכיר היישוב.

מחלקת אינטרנט

אינטרנט בטוח - יש דבר כזה?

מזה כעשר שנים, צוין גם השנה בארץ בכלל ובערבה בפרט, יום האינטרנט הבטוח. השנה נושאו היה "עושים טוב ברשת ומעבירים את זה הלאה"

כיוון שאנו גולשים באינטרנט במהלך כל השנה חשוב להמשיך ולהדגיש את חשיבות הנושא וללוות את ילדינו ברשת לא רק ביום או חודש מסוים, אלא באופן קבוע.

מה זה בעצם אינטרנט בטוח? האם האינטרנט בכלל, יכול להיות בטוח? התשובה לשאלה מורכבת ולא חד משמעית. ברור לנו, שילדנו נחשפים דרך האינטרנט לעולם ומלואו ואין לנו כל דרך לחסום הרמטית את החשיפה הזאת. גם אם נמנע לחלוטין את השימוש באינטרנט אצלנו בבית - ואת זה הרי לא נעשה - כי ההפסד כאן יהיה גדול מהרווח - עדיין תהיה לילדים גישה לאותם תכנים במקומות אחרים.

אז מה עושים? בגדול, התשובה ברורה למדי: חינוך ועוד פעם חינוך.

בהקשר זה, מעניין לבדוק את עמדתו של גלעד האן, חוקר עברות ופשעי מחשב שמעביר הרצאות מרתקות בתחום. בהרצאותיו הוא מציע להורים הצעה, שנראית קצת מהפכנית: שבו וצפו עם ילדיכם בסרט פורנוגרפי והסבירו להם כמה מדובר. זה לא פשוט, גם הוא מודה, מאד מכיך ודורש מאתנו פתיחות שרובנו לא מורגלים בה, אבל בסופו של דבר, זאת הדרך היחידה. אין טעם להתעלם מהבעיה וגם אין מה לחשוש שאנחנו בעצם מגלים להם מה שלא היה נודע להם בדרך אחרת. בעולם התקשורתי של היום אין סיכוי שזה יקרה: במחקר אוניברסיטאי שנערך בארץ נמצא ש-29% מילדי בית ספר יסודי, נחשפו לפורנוגרפיה והמספרים הרבה יותר גדולים כשמדובר בילדי חטיבת ביניים ותיכון, בעוד רק כ-15% מההורים משערים שילדיהם אמנם נחשפו לפורנוגרפיה באינטרנט.

אחד הנושאים ה"חמים" ביותר בתחום כיום הן הרשתות החברתיות ובראשן הפייסבוק.

כאן מתעוררות הרבה מאד בעיות של פרטיות וחשיפת פרטים אישיים, התחזות, הטרדות, איומים, החרמות ועוד. כדי להתמודד, אין ברירה - חייבים

להכיר את התחום הזה. הילדים כבר מכירים: מתברר, שלמרות שההרשמה לפייסבוק היא מגיל 13 ומעלה, נמצא ש-38% מהילדים בפייסבוק הם מתחת לגיל 12 ו-4% מתחת לגיל 16! הנתונים הללו מעידים על כך שלא ניתן להתעלם. גם הורים לילדים צעירים צריכים ללמוד את הפייסבוק ולהיות שם, כדי להדריך את הילדים במידת הצורך ולהיות כתובת עבורם.

בנוסף לחינוך ויחד איתו, יש גם תוכנות ועזרים שמאפשרים לנו לפקח ולהיות בתמונה. כדאי בהחלט להשתמש בהם בצורה מבוקרת ומושכלת.

כל מי שמעוניין בהפניות ומידע נוסף מוזמן לפנות אלי.

גילה טל • אינטרנט ערבה
gilat@arava.co.il
052-3665925

מחלקת וטרינריה

עדכון תעריפי חיסוני כלבת

מתחילת חודש פברואר יעודכנו תעריפי אגרות חיסוני הכלבת

- תעריף לכלב/כלבה שאיננה מסורס/מעוקרת יעלה חיסון- 29 ש"ח + רישיון 338 ש"ח, סה"כ 367 ש"ח.
- תעריף לכלב/כלבה מסורס/מעוקרת יעלה חיסון- 14.5 ש"ח + רישיון 38 ש"ח סה"כ 52.5 ש"ח.
- תעריף לכלב עם פטור יעלה חיסון- 29 ש"ח + רישיון 38 ש"ח סה"כ 67 ש"ח.

פטור מתשלום אגרת רישיון מוגדלת יקבלו הכלבים העונים על הקריטריונים הבאים:

1. כלב מעל גיל שמונה שנים אשר רשום במאגר שקיבל שמונה חיסונים ו/או אם יוכלו בעליו להציג שמונה רישיונות.
2. הכלב טהור גזע ויש ברשות בעליו תעודת יוחסין מאושרת מארגון הי"ל המאשרות כן. פטור לשנה בלבד ויש לחדשו כל שנה.
3. מסיבה בריאותית: על בעלי הכלב להגיש בקשה בכתב+מסמכים נדרשים מאת רופא וטרינר פרטי המאשר כי הכלב חולה במחלה התואמת לאחת מן המחלות המצוינות ברשימת האבחנות שבנוהל ושאינה מאפשרת ניתוח. פטור זה הינו לפרק זמן שקבע החוק.
4. כלב צעיר שטרם מלאו לו שישה חודשים.

5. כלב שאומץ לאחרונה והוגשה בקשה לקבלת רישיון. בעל הכלב יציג תוך 30 יום אישור שהכלב סורס.
 - * בקשה לפטור ניתן להגיש עד 30 יום לפני מועד חידוש הרישיון.
 - * כלב שימצא משוטט תבוטל זכאות הפטור לגביו.
- כדאי להזדרז, לעקר ולסרס את הכלבים ובכך לתרום לבריאות הכלב, לתרום לרווחת בעלי-החיים והתושבים וגם לחסוך בכסף.

למען חיים בריאים, טובים ושלווים לכולנו.

**דר' עדי ולרשטיין
הרופאה הווטרינרית הרשותית**

טיול מועצה

עובדי המועצה האזורית והשלוחות, חברה לפיתוח והמתנ"ס, יצאו לסיור לימודי בן יומיים שכלל פעילויות לימודיות ומגששות באזור צפון הארץ, יזכרון יעקב, קיסריה ובית אורן.

סלקום ערבה

פרידה מתמי ליבנה

תמי ליבנה נפרדת ממחלקת סלקום ערבה, אותה הקימה לפני 13 שנים, יחד עם מנהלה דאז, גלעד ליבני. בתקופת כהונתה נחתמה עסקת הערבה מול חברת "סלקום", לרווחת התושבים. הרעיון היה לאגד את תושבי הערבה לכוח צרכני אחד, כדי לקבל תנאים

מועדפים בדומה לתנאים שמקבלים לקוחות עסקיים גדולים. המטרה הייתה להוזיל עלויות שימוש במכשירים סלולאריים ולספק מענה טוב יותר לתושבים בתחום הקליטה הסלולארית בערבה. במסגרת העסקה, רושתת הערבה באנטנות ובעיות הקליטה נפתרו ברובן הגדול.

הוזלת העלויות התאפשרה הודות לרשת הוירטואלית הפנימית, VPN,

שנחשבת עד היום להצלחה גדולה ובה מנויים אלפיים. תמי ממושב עידן, אם ל-ארבעה ילדים וסבתא לשני נכדים ואנו מאחלים לה הצלחה רבה.

מתנ"ס

מרוץ הערבה ע"ש יוני

מזג אויר מצוין, דרכים יפות ונוף מקסים, רצים מכל הארץ, אווירה ספורטיבית נעימה ו... "מרוץ יוני" יצא לדרך פעם נוספת בערבה.

חמש שנים ברציפות שאנו מקיימים את "מרוץ יוני" לזכרו של יוני פרידמן ז"ל. בסוף השבוע 21-22 בפברואר 2013, הוזנקו מאות מתושבי הערבה והארץ למגוון מסלולים תחרותיים ואתגריים לצד מסלולים עממיים משפחתיים.

הריצה בנופיה היפים של הערבה היא חוויה יוצאת דופן ומאתגרת, הנוף

אחר וייחודי למרוץ ואכן המרוץ תופס תאוצה ורבים מבקשים להשתתף בו.

יוני, ילד ערבה, נולד במושב צופר וגדל בערבה. בנם של יהודה וצביה פרידמן ואח לדנה וגיל. יוני שירת כלוחם בפלס"ר 7 אך בזמן שירותו הצבאי חלה בסרטן. אחרי שנתיים של מלחמה קשה במחלה נפטר בתאריך 10 בנובמבר 2007. משפחתו ביקשה להנציח את זכרו ומאחר שהיה חובב ספורט ושחקן כדורסל, היה זה אך טבעי שהנצחתו תהיה קשורה בספורט. מאז, אנו מקיימים בכל שנה מרוץ שטח בנופים הקסומים של הערבה, שאותם יוני אהב כל כך.

בחירות להנהלת המתנ"ס

בתקופה הקרובה ייערכו בחירות להנהלת המתנ"ס, בעמותת המתנ"ס נציגים מכל ישוב. בימים אלו נפנה להנהלות הישובים בבקשה לבחירת נציג חדש להנהלת המתנ"ס.

תודה לחברי ההנהלה היוצאת על תרומתם הרבה לקהילה ולמתנ"ס ערבה:

- איילה הורוץ' (יו"ר הנהלה, נציגת עין יהב)
- יוחאי לזראה (נציג עידן)
- שאל צפדיה (נציג חצבה)
- נעמה שמעיה (נציגת ספיר)
- קובי דרשר (נציג צופר)
- ורד אמיר (נציגת צוקים)
- רחל אלון (נציגת פארק)

מחלקת חינוך

פרידה מרותם ליבנה מנהלת מחלקת החינוך

רותם ליבנה נפרדת ממחלקת החינוך בתום שנת עבודה בה התמודדה עם ייצוב מערכת החינוך, היערכות לפתיחת שנת הלימודים תשע"ג ואף נדרשה לספק מענה עבור קבוצת הורים שבחרו ללמד את ילדיהם בגישה

האנתרופוסופית. שנת הלימודים הנוכחית הוגדרה כשנת בחינה לנושא החינוך האנתרופוסופי בבית הספר היסודי. בנוסף לכך, רותם מכהנת כמפקחת מעונות יום במרחב הנגב.

רותם ממושב עין יהב, אם לשלושה ילדים ואנו מאחלים לה הצלחה רבה.

וועד הורי התיכון מסיים תפקידו וועד ההורים של בית הספר התיכון ביקש לסיים את תפקידו ובקרו יערכו

בחירות לוועד הורים חדש. אנו רוצים להודות לחברי הוועד היוצאים שחלקם חברים מתחילת שנת הלימודים ולחלקם זו שנה שנייה ואף יותר מזה.

- יונתן כנעני (יו"ר וועד, נציג עין-יהב)
- רחל אלון (נציגת פארק)
- גליה קרוק (נציגת עין-יהב)
- עבריה עמר (נציגת עידן)
- יקי סלה (נציגת ספיר)

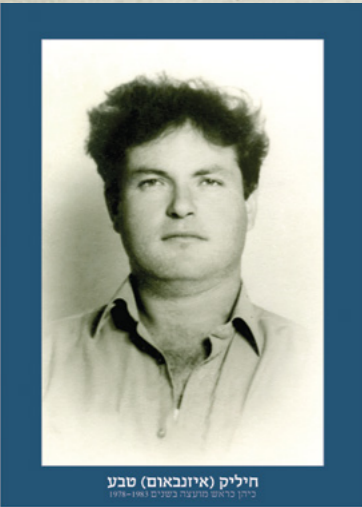

נפרדים מחיליק טבע

חיליק טבע, ראש המועצה האזורית בין השנים 1978-1983 וחבר מושב עין יהב בין השנים 1974-2013 נפטר ביום שני, 25 בפברואר 2013, בתום מאבק ממושך במחלה.

דברים שנשא חיליק כראש המועצה:

ברוכים הבאים לחנוכת ספיר - 15.1.1979 אורחים נכבדים.

חיליק (איזנבאום) טבע
כינוי כראש המועצה בשנים 1978-1983

המועצה האזורית ותושבי ספיר שמחים לארח אתכם ביום חנוכת המרכז האזורי - ספיר.

רבות הן השאלות והתהיות המתעוררות בלבכם היום ואלו מנסים במשפטים ספורים לספק תשובות ופרטים רבים ככל הניתן.

הקמת המרכז נועדה להבאת תוספת אוכלוסיה משמעותית לאזור הערבה ולהבטחת רמה גבוהה של שירותים צרכניים וציבוריים במסגרת ארגון האזורי.

המרכז מתחלק לשני אזורים עיקריים, הנפרדים זה מזה על ידי שטחי ירק ונוף. האחד אזור אזרחי והאחר אזור תעשייה. שני האזורים הופרדו על מנת למנוע השפעה אקולוגית והפרעה ויזואלית ועל מנת לאפשר הרחבה וצמיחה עתידיים בצורה נכרת מבלי לפגוע האחד בשני.

בשלב זה נבנו במרכז האזורי 50 בנייני מגורים חד משפחתיים ו- 16 נמצאות בשלבי בנייה (ואנו מקווים לקבל אישור ל- 15 יחידות נוספות במסגרת תקציב תש"מ).

בית הספר אזורי, כיתות א'-ט' ותשתית לבית ספר תיכון, מרכז מסחרי אזרחי הכולל מרפאה אזורית, צרכניה, חנויות, בנק, דואר, משרדי המועצה האזורית וכל בו לחקלאי. אולם ספורט עם 650 מקומות ישיבה, בריכת שחייה, מגרשי ספורט, ספרייה וחדר עיון, מעבדה ועוד.

במרכז התעשייתי נבנו במקביל מפעלים הקשורים לחקלאות באזור, בית אריזה לפלפל, לפרחים, מכון תערובת ובית אריזה לתמרים הנמצא בשלבי הקמה.

התשתית הכלכלית הקיימת באזור אינה מאפשרת קליטת משפחות נוספות למרכז ספיר הרבה מעבר לאלו שנקלטו במהלך החודשים האחרונים.

התשובה לכך היא הקמת חברה לפיתוח אשר במסגרתה יוקמו מפעלים נוספים, הנמצאים בשולי החקלאות או בתחום התעשייה הקלה והתיירות.

מפעלים אלו, מלבד היותם מקור תעסוקה לקליטה נוספת, אמורים לשרת את האזור באותם תחומים, אשר כיום אינם קיימים או מיובאים מחוץ לאזור מדובר על מוסך ומסגריה אזוריים, מערך הנהלת חשבונות אזורי, מעבדה לשירותי קירור ומיזוג אוויר, כפריה ושרותי דרך ועוד פרויקטים הנמצאים בשלבי בדיקה, כאלה או אחרים.

מרבית הדברים הם בעצם התהוות והחשוב הוא לבנותם בצורה הנכונה מבחינת שילוב הנושאים במערכת הקיימת והתאמתם למיוחד שהאזור מנציב.

הן מבחינה כלכלית והן מבחינה חברתית.

חנוכת המרכז ומעבר בית הספר האזורי "שיטים" למשכנו הקבוע הוא יום חשוב ומיוחד.

רבים הם האנשים אשר עמלו וקיוו ליום הזה ורוצים אנו להודות לאלה מביניכם אשר נטלו חלק במלאכה, במחשבה ובעשייה.

יחיאל איזנבאום (טבע)
ראש המועצה
ט"ז בטבת תשל"ט / 15.1.1979

חיליק טבע הגיע לעין יהב, יחד עם אשתו דניס מקיבוץ משגב עם בשנת 1974. המשפחה עסקה בחקלאות במשך 29 עד למינויו של חיליק לתפקיד מנהל הענפים המשותפים בעין יהב מספטמבר 1982 ועד מרץ 1986.

בשנת 1978 נבחר לראש המועצה השני בערבה התיכונה. בתקופת כהונתו הוקם ואוכלס היישוב האזורי ספיר. נוסף על כך, קודמו פרויקטים רבים לרווחת תושבי הערבה כגון העברתו של בית הספר "שיטים" לספיר, הפיכת המושבים צופר ועידן ליישובי קבע, חנוכתו של אולם הספורט בספיר, הקמתה של בריכת השחייה והקמת סניף בנק עין חי.

בשנת 1991 הקים חיליק מפעל משפחתי לייצור מוצרי קוסמטיקה **יהי זכרו ברוך!**

חיליק איזנבאום (טבע) משמאל עם ראש הממשלה שמעון פרס מרץ 1985 מימין דוד שגיא ז"ל. צילום פגי אושורוביץ. (התמונה מאתר הערבה)

היום הפתוח ה-22

כנס בנושא הפלפל, כנס בנושא מים, טקס הוקרה לפעילות קק"ל בערבה, חלוקת מלגות ויותר מ- 200 דוכנים וביתנים ססגוניים של חברות מובילות בתחום החקלאי, חיכו השנה ל- 20,000 המבקרים בתערוכה שהגיעו לערבה והתעלמו ממזג האוויר.

יום העיון בנושא פלפל

לצד מערך תמיכה בחקלאים שנועד לאפשר ליותר חקלאים להגיע ליבול גבוה של 12 טונות לדונם ויותר.

גיל שלו מחברת "אקווינום" הרצה על נושא גנומיקה בעשור הבא. "טיפול צמחים מבוסס על בחירה של פרטים המכילים מספר רב של תכונות רצויות, כאשר המטרה העיקרית הינה, שילוב של גנים או אזורים בגנום בעלי ערך כלכלי, ליצירת זנים משופרים. טכנולוגיות של זיהוי רצפים גנומיים מיושמות כיום בעיקר במחקר אקדמי או בחברות גדולות. פריצת דרך טכנולוגית מאפשרת היום יישום קל ונגיש יותר של מידע גנומי ספציפי בתהליכי טיפוח ממוקדים. שינוי זה מאפשר לא רק זיהוי תכונות המושפעות מגן יחיד (כגון עמידות למחלות), אלא גם איתור תכונות המושפעות ממספר רב של גנים (כגון יבול).

יכול ויציבות יבול מסחרי הן התכונות המשמעותיות ביותר בטיפול בכלל ובפלפל בפרט. יציבות היבול מאפשרת שמירה על רמת יבול מסחרי קבוע

גבוהות. גם רמת הקרינה משתנה מקרינה גבוהה מאוד בתחילת העונה וסופה לקרינה הולכת ויורדת בחודשים נובמבר ודצמבר כאשר הצמחים עמוסי יכול. המגמה היא להמשיך ולטפח זנים בעלי תחום התאמה אקולוגית שיאפשרו עונת גידול ארוכה יותר ומכאן, קבלת יבול גבוה יותר. יחד עם זאת, למימוש הפוטנציאל הגנטי דרושות התאמות אגרוטכניות.

בשנים האחרונות התברר, שהפסקת הדישון החנקני לתקופת מה בעת הסרת רשת הצל, מגבירה בצורה משמעותית את החנטה של הזן קנון ומגדילה את היבול. שיטה זו, שבתחילתה פותחה על ידי חקלאים בערבה, ובהמשך אומתה ושוכללה בניסויים במו"פ, הופצה השנה לחקלאים רבים וזכתה להצלחה רבה. גם בנושא חיי המדף ישנו פתרון לא גנטי - ציפוי הפרי אשר מאריך משמעותית את חיי המדף. הבטחת עתידו של ענף הפלפל כענף מתפתח ובר קיימא יכולה להתקבל משילוב של זנים טובים יותר, אלגוריתם של דישון, השקיה ושאר הפעילויות האגרוטכניות,

משלוח לארה"ב, וזאת, על מנת להפחית מהשיווק לשוק האירופי ובהתחשב בשינויים שחלו בהובלה הימית. את מרבית הרחבת הכמויות ניתן יהיה להסיט לשוק האמריקאי. מתוך הנחה זו תקופת הסניטציה תוקדם ושתילות יחלו בפארן וצופר כבר במחצית חודש יולי".

יוני אלקינד מהמכון למדעי הצמח וגנטיקה בחקלאות בפקולטה לחקלאות מציע שיטות להשגת יבול מרבי על ידי שילוב גנטיקה ואגרוטכניקה. לדבריו, המשך העלאת היבול יכול להתקבל על ידי הארכת העונה, כלומר שתילה מוקדמת יותר בחודש יולי והמשך הנבחה של פרי איכותי בחודשים אפריל - מאי. בעונה ארוכה כזו תנאי האקלים להם חשוף הגידול הם קיצוניים מאוד. טמפרטורות המקסימום בחודשים יולי ואוגוסט הן מעל 40 מעלות וטמפרטורות הלילה מעל 20 מעלות. בהמשך העונה בחודשים דצמבר וינואר טמפרטורות המינימום מגיעות לחמש מעלות ובהמשך הן חוזרות להיות

הכנסה סבירה למגדל ומאפשר גמישות לאורך העונה. תנאי הסביבה בערבה מאפשרים קבלת יבול גבוה ואיכותי במבנים פשוטים וזולים יחסית כגון בתי רשת ובתי פלסטיק, והעובדה כי אפשר להסתדר בענף עם כוח אדם מצומצם, מעמידה אותו כגידול מבוקש אך הריכוזיות הזו, של ענף אחד, היא מטרידה.

הסופר וההומוריסט האמריקני, מרק טווין, צדק כשאמר "להגיד 'אל תשים את כל הביצים בסל אחד', זו שטות. שים את כל הביצים בסל אחד ושים עין על הסל".

יום העיון התקיים במרכז המבקרים החדש בתחנת יאיר בהשתתפות כ- 200 חקלאים, חוקרים, אנשי חברות חקלאיות ומבקרים במסגרת "היום הפתוח".

הסופר וההומוריסט האמריקני, מרק טווין, צדק כשאמר "להגיד 'אל תשים את כל הביצים בסל אחד', זו שטות. שים את כל הביצים בסל אחד ושים עין על הסל".

יום העיון התקיים במרכז המבקרים החדש בתחנת יאיר בהשתתפות כ- 200 חקלאים, חוקרים, אנשי חברות חקלאיות ומבקרים במסגרת "היום הפתוח".

אביתר איתיאל משירות ההדרכה והמקצוע (שה"מ) במשרד החקלאות

מנהל המו"פ: "במהלך היום הפתוח התקיימו סיורים מודרכים בהשתתפות עשרות קבוצות ומבקרים יחידים בתחנת יאיר. גם המציגים וגם המבקרים הביעו שביעות רצון מהארגון והביצוע. ברצוני לנצל ההזדמנות ולהודות לצוות ההפקה בראשות אייל שיראי ולכל עובדי המו"פ על תרומתם להצלחת האירוע.

קרן המלגות על שם יאיר גוראון חילקה השנה שלוש מלגות לסטודנטים לתואר שלישי ופוסט דוקטורט בתחומי החקלאות והסביבה, הזוכות השנה הן שרון רנן, יעל רייך ושרית רוחקין שמבצעות את מחקרן בערבה. השנה, לראשונה, החליטה קרן המלגות לחלק מלגות גם לתמידים מצטיינים מבית הספר התיכון "שיטים". הזוכה הראשונה היא ירדן גור ממושב פארן".

כל הפלפלים בסל אחד...

הפלפל מהווה יותר מ-70% מגידולי האזור. הריכוזיות הזו, של ענף אחד, מדאיגה ומטרידה. יום העיון שנערך במסגרת אירועי "היום הפתוח", הוקדש כולו לפלפל, מכיווני מבט אחדים, מחקר ופיתוח, גידול ושיווק. פלפל בערבה בעשור הקרוב - סיכונים והזדמנויות.

הפלפל הוא מוצר הדגל שלנו. 120,000 טונות ליצוא וכ- 80,000 טונות לשוק מקומי הן כמות אדירה המגיעה מאזור אחד. בכל שנה אנו כוססים ציפורניים ומקווים שהעונה תסתיים בטוב, שיהיו עובדים זרים ושהמחירים יהיו סבירים. כשזה לא כך, יש מקום לדאגה ממה שעלול לקרות לאזור שבו יותר מ-60% מהחקלאים מגדלים גידול אחד - פלפל. הפלפל נחשב לגידול נוח ויציב, מבטיח

טקס חלוקת המלגות

כנס המים

כנס הערבה התקיים בפעם השנייה והפעם בנושא אתגר המים וההתיישבות. שאלות המפתח המשפיעות על מקומה של ההתיישבות בישראל באות לידי ביטוי, קיצוני לעיתים, בערבה, בהיותה ההתיישבות הפריפריאלית ביותר בישראל. הרעיון לקיים חקלאות במדבר הוא מהפכני ואת הצלחת ההתיישבות והחקלאות אפשר לזקוף לזכותם של אנשי חזון ומעש, נחישות ואמונה בדרך. אחת הדרכים לראות את השינוי שחל במקומה של ההתיישבות ביעדים הלאומיים היא לבחון את מדיניות משק המים כפי שהיא כיום. מהן למעשה המשמעות שיש ל"הפרטת" משק המים ובחינתו בערכים כלכליים בלבד.

הרצל נאור, הידרולוג הערבה, אבי מיגמי מחברת מקורות ושמעון טל, שהיה נציב המים, הציגו סקירות הנוגעות למקומה של הערבה במבנה משק המים הארצי וכל מיני היבטים של פיתוח מקורות המים.

במרכזו של הדיון התקיים פאנל מומחים שעסק בשאלה המרכזית האם ניתן להמשיך ולקיים חקלאות בישראל, האם ניתן להמשיך ולפתח עתודות חקלאיות לנוכח הפרטת תחום המים. הפאנל הונחה על ידי עמי שחם, מנכ"ל רשות הניקוז והיו בו נציגים בולטים של הגופים והמשרדים העוסקים בנושא המים הכולל פיתוח מקורות המים, תמחורם, אספקתם, וניצולם כגון השר שלום שמחון - שר התמ"ת שהיה גם שר החקלאות וממגבשי הסכמי המים, מר יוסי ישי - מנכ"ל משרד החקלאות ופיתוח הכפר, מר שמעון בן חמו, - מנכ"ל חברת מקורות, מר מאיר צור - מזכ"ל תנועת המושבים, מר מיקי זיידה - הממונה על התכנון האסטרטגי בראשות המים. אנחנו ממשיכים לקדם את פיתוח המים בערבה מתוך הבנת המשמעות הברורה שיש לכך על המשך הקליטה בערבה.

צעדים והמלצות לשכלול והגברת כוח המיקוח של מגדלי הירקות והפירות האירופים אל מול רשתות השיווק. ההמלצות מתמקדות בהתארגנות המגדלים תחת מסגרות ניהול ייצור ושוק גדולות ויעילות. דוגמה לצעדים אלו ניתן לראות בהתארגנות בספרד של מגה-קואופרטיביים. לדבריו של אורן, "לעומת זאת, לא ניתן להתעלם מהתהליך ההפוך והשליילי המתרחש במערך היצוא של תוצרת חקלאית טרייה מישראל, שעבר מריכוזיות לכ- 60 חברות יצוא!!!".

מעבר להורדת המחירים, ריבוי חברות זה, גורם לנזק תדמיתי חמור ביותר לתוצרת הישראלית ופוגע במוניטין של מגדלי הערבה. יצוא באמצעות עשרות בתי אריזה, מחייב חשיבה תעשייתית בנוסף לאגרנטכניקה. אם חפצי חיים הם המגדלים בערבה, על המוסדות והארגונים שנוגעים לדבר, להתערב לאלתר ולהכניס סדר וארגון בייצור וביצוא החקלאי. הקמת מסגרות עסקיות גדולות היא דבר מתבקש לשם ניצול יעיל של המשאבים, מסגרות שינהלו ביעילות את שרשרת האספקה, את התכנון והפיקוח על הייצור החקלאי והריכוזיות בשוק. יעדים אלה הינם ברי השגה על ידי הסברה ואף באמצעות תקנות וחקיקה, בדיוק כפי שהאיחוד האירופאי ממליץ למדינות החברות. על הקושי של החקלאים באשר הם, להתארגן במסגרות עסקיות, מתאימה אמרתו של הנרי פורד, מאבות תעשיית הרכב העולמית, "יחד היא התחלה, ההישגיות יחדיו היא הצלחה!"

תודה רבה ליורם צביאלי על עריכת תקצירי ההרצאות

1. פגעים ומזיקים - יש להטמיע ולמסד עוד יותר את ההדברה המשולבת שמבוססת על מדבירים ביולוגיים שכן הצלחתה תבטיח שימוש מושכל בחומרי הדברה ושמירה על יעילותם לאורך זמן.
2. אויבים טבעיים להדברה ביולוגית - יושם דגש על פיתוח קווים / גזעים מותאמים יותר לתנאי הגידול בערבה ובמיוחד ליוכש יחסי וטמפרטורות גבוהות. אויבים טבעיים חדשים יפותחו כנגד מזיקים חדשים שמופיעים בגידול ותשוכללנה שיטות היישום של המועילים כדגש על מיכון חוסך כוח - אדם.
3. ניטור ופיקוח - פיתוח טכנולוגיות לזיהוי אוטומטי / ממוחשב של מזיקים מעופפים על מלכודות דבק צבעוניות (תריפסים, כנימות עלה, כנימת עש הטבק). האמצעים הללו אמורים להשביח את עבודת הפקח ולאפשר לו לשלוט על שטח גדול יותר מאשר בשיטת הפיקוח המסורתית.
4. המגדל - המגדל עתיד לקבוע כיצד הוא רוצה את יישום השיטה, האם באמצעות מוצרי הדברה ביולוגית נפרדים (לפי מוצר) או שמא "חבילה" שלמה ויודעה מראש. המגדל הוא זה שייקבע האם הפקח יהיה מטעמו או מטעם ספק ההדברה ביולוגית ומשולבת.

שלמה אורן, מנכ"ל TADECSA Spain הרצה בנושא חקלאות ספרד ואירופה לקראת 2020 - מגמות ואתגרים בשרשרת השיווק. שוק הירקות הטריים האירופי דינאמי ביותר ונתון לשינויים מהירים המושפעים מעודפי היצע וביקוש, ממזג האוויר בארצות המייצאות, שינויים בטעמו ובהרגלי הצריכה של הלקוח האירופי ותקני האיכות המחמירים. בצילו של המשבר הכלכלי המתמשך בארצות האיחוד המשותף, גיבשה נציבות האיחוד באמצעות ה-CAP (Common Agricultural Policy), סדרת

ההדברה הביולוגית ומשולבת בפלפל-מבנים בערבה, עתידה ככל הנראה לעבור תמורות משמעותיות בעשור הקרוב. כולנו תקווה שתמורות אלה תוכלנה להנחלה מוצלחת (מקצועית וכלכלית) של הטכנולוגיה בקרב כלל מגדלי הערבה למען רווחתם לטווח הארוך. הטכנולוגיה מבוססת על "חבילה" של ארבעה אויבים טבעיים: פשפש טורף (Orius laevigatus), כנגד תריפס הפרחים המערבי, צרעה טפילית הורים, התאמה טובה יותר של הצמח לתנאי סביבה לא מיטביים, הגברת עמידות כנגד מזיקים ומחלות ושיפור יעילות ניצול מים ודשן. כוונת טיפוח אפשריים לשיפור האיכות כוללים הארכת חיי המדף, שיפור טעם ושיפור הערך התזונתי.

השונות הגנטית. אחד האתגרים של השבחת פלפל בעשור הקרוב הוא הרחבת מקורות השונות הזמינה להשבחה. פיתוח כלים גנומיים המתבססים על רצף ה-DNA של הפלפל, יאפשר זיהוי גנים לא ידועים כיום ופיתוח סמנים מולקולריים לסלקציה לתכונות נבחרות. כוונת מחקר וטיפוח אפשריים להגברת יכולת, כוללים הבנת הבסיס הגנטי והמולקולרי, יישום שיטות חדשות לייצוב מהיר של קווי הורים, התאמה טובה יותר של הצמח לתנאי סביבה לא מיטביים, הגברת עמידות כנגד מזיקים ומחלות ושיפור יעילות ניצול מים ודשן. כוונת טיפוח אפשריים לשיפור האיכות כוללים הארכת חיי המדף, שיפור טעם ושיפור הערך התזונתי.

שמעון שטיינברג מחברת "ביו-בי" בשדה אליהו דיבר על הדברה ביולוגית ומשולבת בפלפל בכתיב צמיחה בערבה - מבט לעשר השנים הבאות. הדברה ביולוגית ומשולבת המתקיימת בפלפל במבנים בערבה משנת 1997 התרחבה בהדרגה והגיעה בשנתיים האחרונות להיקף של 13,000-14,000 דונם.

בתוך עונת הגידול, בין עונות גידול ובין סביבות הגידול השונות. טיפוח ליכול ויציבות יכול יכולים להיעשות, לדעת, רק בגישות מתקדמות בהן יש יכולת לאתר אזורים בגנום אשר משפיעים על תכונות אלו. בעונה זו נפרשו שטחי טיפוח לפלפל בפארן, צופר, עין יהב וחצבה. אנחנו בתהליך בדיקה של כ- 8,000 צמחים לכ-100 תכונות הקשורות למבנה הצמח, גודל, איכות פרי ויכול. מאות סימני DNA שפותחו והותאמו לזני פלפל (ערבה) משמשים אותנו לסריקת סלקציות נבחרות. שילוב הנתונים הנאספים יאפשר זיהוי של אזורים בגנום בעלי ערך טיפוחי, שישולבו יחד לטיפוח הזן המסחרי. כחלק מתהליך הטיפוח, מאופיינים פרמטרים שונים הקשורים ביכול ויציבות של יכול כגון: משקל פרי ליצוא, מספר פירות ליצוא, משקל פרי ליצוא, נפח פרי ליצוא, סטיית התקן בין משקלי הפירות, סטיית התקן בין נפחי הפרי וכדומה."

אילן פארן, מנהל המחקר החקלאי במכון למדעי הצמח, מרכז וולקני, סקר מספר כיוונים להרחבת מקורות

הערבה התיכונה מצדיעה לקרן קיימת לישראל

קרן קיימת לישראל מציינת מעל למאה ועשר שנים להיווסדה. זו הזדמנות מצוינת לומר תודה לאנשי קרן קיימת לישראל אשר יזמו, קידמו ותמכו בפיתוח הערבה והנגב. טקס הוקרה מיוחד התקיים ביום רביעי, 30 בינואר 2013, במסגרת אירועי "היום הפתוח" בהשתתפות יושב ראש קק"ל, אפי שטנצלר, בכירי הקרן הקיימת ועובדיה.

כבוד גדול גם היה לארח את שגריר ארה"ב, דן שפירו, שהגיע ליום ביקור בערבה ואף ביקר ואת בכירי קק"ל ארה"ב בראשות יושב הראש ראסל רובינסון.

חותמה של פעילות קרן קיימת לישראל מוטבע כמעט בכל פינה בערבה. פרויקטים רבים וחשובים בערבה תוכננו, קודמו והתממשו הודות לתמיכה ולסיוע של קרן קיימת לישראל. הכשרות קרקע, מחקר ופיתוח, תשתיות מים ותשתיות לתירות, פרויקטים קהילתיים ועוד...

הטקס התקיים במרכז הכנסים של תחנת יאיר, שנחנך לאחרונה, בסיוע משמעותי של קרן קיימת לישראל. כיבדו אותנו בנוכחותם בכירי קק"ל בראשות יושב הראש, אפי שטנצלר ועמי אוליאל, מנהל מחוז דרום שמונה לאחרונה ליושב ראש הנהלת המו"פ.

מקווה כי גם לא ניתן לומר קק"ל מבלי לומר ערבה תיכונה..."

עוד בירכו עמי אוליאל ואפי שטנצלר שאף הודה במעמד זה לגרשון אבני שמסיים תפקידו כראש מפעלי פיתוח קרקע (מפ"ק). ראש המועצה העניק לאפי שטנצלר תשורת הוקרה ותודה מהערבה התיכונה - חנוכייה בעיצוב מיוחד ולסיום הוקרן סרטון מרגש כהוקרה לקק"ל.

בסיום האירוע החגיגי, הוזמן שגריר ארצות הברית, מר דן שפירו, יחד עם יושב ראש הקרן הקיימת לישראל, מר אפי שטנצלר, לטעת עץ במסגרת פרויקט "אמץ שיטה", פרויקט משותף למועצה, לקרן קיימת לישראל ולגופים נוספים המבטא יותר מכול את אהבת המדבר והאדמה וחשיבות המשכיות ההתיישבות בערבה.

ברכת ראש המועצה לקרן קיימת לישראל

ומסייע לדורות של חקלאים רבים להמשיך וליישב את הערבה והנגב.

בשם תושבי הערבה- דור המייסדים, בני הדור השני והשלישי, בשם המשפחות הנקלטות, בשם חקלאי הערבה אני מודה לכם - אנשי קרן קיימת לישראל על העשייה הברוכה והשותפות לדרך בפיתוח קהילה איתנה בלב המדבר.

אני רוצה במעמד זה להביע תודה עמוקה לדור המייסדים בערבה התיכונה, **המתיישבים החלוצים**, שיצקו את התשתית עליה אנו חיים היום. ההתעקשות שלכם לקיים את החקלאות והקהילה בערבה הם היסוד שבלעדיו לא ניתן היה להתחיל את המפעל המפתיע של התיישבות בערבה. את החלום הזה שהפך למציאות עלינו להמשיך ולממש - **זה לא נגמר.**

תודה לעמיתיי ראשי המועצה שכיחנו בתפקיד זה מיום הקמתה של המועצה האזורית הערבה התיכונה.

תודה מיוחדת לראש המועצה הקודם, עזרא רבינס, שביסס קשרים איתנים וטובים מול הקרן הקיימת לישראל עוד מימיו כמנהל המו"פ ובודאי בכהונתו כראש המועצה. פעילותו רבת השנים, בכל תפקידיו, תרמו רבות לפיתוח הערבה ויצרו את שיתופי הפעולה שהביאו לתוצאות מרשימות בכל קנה מידה.

ולסיום - כראש המועצה וכתושב הערבה, דור שני לחקלאים בערבה, המגדל את ילדיי בערבה, אני מודה לכם, אנשי הקרן הקיימת, על תמיכתכם בקהילה ועל תרומתכם האדירה למפעל ההתיישבות הציוני בערבה ובנגב.

תודה רבה.

מאז ימיה הראשונים, כאשר עסקה קק"ל בהכשרת קרקע להתיישבות, הייתה מעורבת גם במפעלי ניקוז נרחבים ובסיוע למשק המים.

בנייתם של כ-240 מאגרי מים בישראל ע"י קרן קיימת לישראל מהווה תרומה מכרעת למשק המים בישראל, הנתון במצוקה חמורה.

קק"ל פועלת בכל חלקי הארץ. אנחנו בערבה רואים יום - יום את המעורבות וההשפעה שיש לעשייה של קק"ל כאן בחבל הארץ המדברי המיוחד שלנו. לא ניתן לדמיין את פיתוח הערבה, ללא השותפות והמעורבות של קק"ל באזור: פרויקטים חקלאיים, קהילתיים והתיישבותיים רבים קודמו הודות לאמונה, רצון והשקעה רבה. קק"ל מעורבת באזור בכל תחומי העשייה והחיים.

בתחום החקלאות - הכשרות קרקע בכל המושבים, הקמת מאגרי המים, הקמה ותפעול המו"פ בו אנו נמצאים, שהוא המשך הפיתוח והעתיד החקלאי בערבה.

בתחום התיישבות - הקמת הישוב התיירותי צוקים, ותחילתה של הכשרת המגרשים בהרחבה הקהילתית בעין יהב.

בחיי הקהילה - בפרויקט אמץ שיטה, בהקמתה של מרפאה אזורית בספיר, הקמתו של מרכז המוזיקה והמשך הפיתוח של פארק ספיר.

בתשתיות - סלילת כבישים - דרך השלום ומעלה עקרב, והקמת מצפורים וחניונים לכל אורכה ורוחבה של הערבה.

קק"ל משקיעה מיליוני שקלים במחקר ופיתוח חקלאי באמצעות מכוני המו"פ בפריפריה. המו"פ החקלאי משמש בסיס משמעותי לקידום החקלאות

"בשנת 1901 החליט הקונגרס הציוני החמישי, שהתכנס בבאזל, על הקמת קרן קיימת לישראל ומאז היא משמשת כחוד החנית של העשייה הציונית בישראל ובתפוצות. כבר דרך ארוכה עברה הקרן הקיימת לישראל מימי "הקופסה הכחולה", אחד מסמליה הבולטים, ועד ימינו אנו. מתקופת ברל כצנלסון ומנחם אוסישקין ועד אפי שטנצלר.

מאז נוסדה, לפני מאה ואחת עשרה שנים, קרן קיימת לישראל הייתה ועודנה אחד מעמודי התווך למימוש החזון הציוני. ע"י רכישת 2.6 מיליון דונם קרקעות בארץ ישראל, הכשרתם לחקלאות ולהתיישבות, הקמתם של יישובים בכל הארץ וייעור שטחים עצומים לאורך השנים, הניחה קק"ל את היסודות לשיבת העם למולדתו ולהקמתה של מדינת ישראל.

למפעל הייעור שיזמה קק"ל בשנותיה הראשונות והנמשך עד ימינו, אין אח ורע. תוצאות מפעל זה שינו את נופה של הארץ ואני לא חושב שניתן לדמיין את נופי הארץ בלעדיו.

העשייה והפעילות בתחומי פיתוח הקרקע, הסיוע למשק המים, לפעילות קהילתית והפיכת היערות והפארקים לנגישים לציבור הרחב, נראים למתבונן מהצד כמוכנים מאליהם. **הם לא.**

הקרן הקיימת מעורבת בתמיכה בפרויקטים התיישבותיים - חקלאיים: בהכשרות קרקע, בהכנת תשתיות ודרכים, בהשקעה במו"פ החקלאי, בבניית מאגרי מים והסיבה העיקרית לכך היא אידיאולוגית:

האדמה, המים, הטבע, נופי המולדת והקהילה היו ויהיו הבסיס הממשי והבלתי מעורער להמשך החיים בארץ.

מתנ"ס ערבה – כנס "לימוד ערבה"

כותחים את הראש ואת הלב

כנס "לימוד ערבה" שנערך זו השנה החמישית בספיר, הציע למשתתפיו יומיים של הרצאות ושיחות עם מרצים בולטים, בנושאים שעל סדר היום התרבותי-פוליטי של החברה הישראלית, עם דגש על שאלת הקשר למקורות היהודיים. וגם הופעה נהדרת של שולי רנד, וקבלת שבת מרגשת ברוב עם. להלן ניסיון אבוד, לדחוס יומיים גדושים לתוך שישה עמודים.

הפוסטרים שנתלו בישוים... לא מוסבר לגמרי, בהתחשב בעובדה ששלושה מהקיבוצים הוקמו כחלק מתנועת ההתחדשות היהודית לגוניה. מי

פרופ' אליאור: "לעולם אל תזלזלו במיתוסים וסיפורים, מפני שהם קובעים נורמות בחיינו. מיתוס הוא סיפור עתיק שעתידי גדול לפניו..." הפסוק 'והוא ימשול בך' עשה קריירה מדהימה. כל העולם כולו, בחר בעיקרון שאומר רק גברים יכולים לעמוד בראש משפחה, בית דין או ממשלה"

מה אקח מהיומיים העמוסים האלה של "לימוד ערבה"? אולי את דבריו החריפים של עו"ד אביגדור פלדמן על מערכת המשפט הרקובה שלנו; וגם את הסבריו מאירי העיניים של רוביק רוזנטל, מדוע אנחנו נדרשים לסלנג כדי להגיד את הדברים החשובים באמת; את שירת הרבים בקבלת השבת שהנחה אסטבן גוטפריד (מעוטר בכיפה חגיגית וחמוש בדרבוקה); ובוודאי לא אשכח את הרצאתה הנוקבת של פרופ' רחל אליאור, "נוכחות נפקדות - צדק לנשים במדינת ההלכה", כלומר המדינה שלנו. באירוע שהתקיים ב-14-15/2/13 בספיר לקחו חלק כ-300 איש, מחציתם מהערבה ומחציתם מן הצפון. מחבל אילות הגיעו עשרה משתתפים בלבד (מחציתם מיהל) - שזה בערך מספר

שרוצה לפתוח את הראש ואת הלב, כדי להציץ מתוך שריונו אל תבל רבה, ממש קל"ב, לא יפספס את הסיבוב הבא.

הבודד שדואג למשפחתו. לעומת זאת, החברה הישראלית מתאפיינת בשבטיות קהילתית: הקיבוץ, הישיבה, הפלוגה... עד גיל 70 אתה עונה שאתה 'מגרעין זה וזה'."

הגילוי שהסלנג הוא תופעה לשונית נולד לפני מאה בלבד. מילון סלנג עברי ראשון נדפס ב-65', כשאת הפריצה האמיתית בתחום בישרו ב-72' נתיבה בן יהודה ודן בן אמוץ עם "מילון עולמי לעברית מדוברת" (כשהמילה "עולמי" היא במשמעות "עצום! נפלא!"), כמוגדר במילון עצמו). בעת שנדפסה המהדורה השנייה, כבר איבדה "עולמי" את חינה והשם שנבחר היה "מילון אחול-מניוקי לעברית מדוברת". וכאן המשיך רוביק לתאר כיצד מילים שליליות במהותן (אחול-מניוקי: "אח של מזד-ן") הופכות באופן מפליא לחיוביות ביותר, כפי שבאנגלית אחד מדברי השבח העליונים הוא "איט'ס נוט טו באד..."

מיתוס שעתידו לפניו

אחרי רוזנטל באה רחל אליאור, פרופ' למחשבת ישראל באוניברסיטה העברית

מלשון קודש קפואה לשפה חיה ובעטת - תהליך שאין לו אח ורע בתולדות העמים. הפער שבין ימי התלמוד לבין עידן הקיטור חייב את הקמתם של מנגנונים ליצירת מילים (בן יהודה ושותפיו כונו בשם הגנאי "הפבריקנטים"). מפליא כיצד נבחרה דווקא ההברה הספרדית - בתקופה שבה ההגמוניה היתה אירופית לגמרי, בעקבות ביקורו של אב"י בגרבה, טוניס. לשם איזון, אולי, נבחרה ההגייה הרפויה והמנוונת של האשכנזים, כך שכולנו מדברים היום בלי ח"ת וע"ן.

"שלום וברכה", זה בסדר", אמר רוזנטל, אבל אנחנו משתמשים ב'היי וביי', כי יש לנו כנראה צורך להפיל מחיצות. הסלנג נכנס לתמונה, כי הוא בעצמו שובר את התבנית הרשמית. כ"מילון הפניות הישראלי" תיארתי 150 אפשרויות לפנות אל אדם, חלקן מזרות, למשל "גינג'י"... אלה מבטאות אינטימיות. זה אומר שהחברה הישראלית היא 'חברה של סחבקים', עם תחושה של שותפות מאוד עמוקה, שמקורה לדעתי בגנאולוגיה היהודית. בארה"ב האתוס מתגלם בגבר

"שותפות ביחד" ערבה-אוסטרליה של הסוכנות היהודית ומתנ"ס ערבה. פרויקט "לימוד" פורח בכ-120 קהילות ברחבי העולם היהודי ויש לו שלוחה גם בגליל.

הסיכום שלהלן אינו יכול לייצג את שהתרחש, הן מקוצר היריעה, והן משום שבכל שעה נתונה מתקיימות בין שלוש לחמש הרצאות מקבילות. יש משהו מתסכל בצורך לבחור, אבל השפע משמח. המרצים מגיעים בהתנדבות ונותנים על פי רוב שיחה ביום חמישי ועוד אחת בשישי, ככה שאפשר לנווט ולהספיק.

בחיאת ג'ינג'י

אם באמצע השבוע שיתפתי חבר בתייה, מדוע לקחנו משפתם של אחינו הערבים בעיקר קללות וגסויות, הרי שבסופו הגיעו תשובות מהלשוני והסופר רוביק רוזנטל - "הלקסיקון הישראלי: איך אנחנו מדברים ומה זה אומר עלינו". רוביק תיאר בתמציתיות את המהפכה שהשיבה את העברית

צילומים בכתבה: גילה טל

מתנ"ס ערבה – כנס "לימוד ערבה"

אשם מחמת הספק

כמדי שנה יש בין ההרצאות גם לימוד בחברותא, כאשר המשתתפים נדחסים בלובי האולם האזורי ומתחלקים ספונטנית לקבוצות בנות כעשרה משתתפים. שם דנים בדף מקורות (הפעם תחת הכותרת "שגשוג"), בהנחייתם של חניכי המכינה הקדם-צבאית בחצבה, צעירים חביבים וביישניים בדרך כלל. מישוה מתנדב להקריא - ואז מתפלספים קצת. הטקסטים ברובם מארון הספרים היהודי - אבל תוכלו למצוא גם שירים של עמיחי ודילן, קטע מ"זן ואמנות אחזקת האופנוע" ואפילו מ"העץ הנדיב"... יש משהו קצת ספורטיבי במאמץ לקיים דיון בחלל הסואן, חברתם של אנשים שאיך יודע את שמם, בני גילים שונים ורקע מגוון. אבל העיקר האווירה וההשתתפות. בסוף שולחים נציג מכל קבוצה, שמדווח

כתלמוד מופיעים משפטים קשים ביותר: 'כל המלמד בתו תורה כאילו מלמדה תפלות', 'יישרפו דברי תורה ואל יימסרו לנשים'. אחר כך הזכירה גם את דברי הרמב"ם הנערץ, לפיהם לאישה מותר לצאת מביתה פעמיים בחדש: פעם למקווה, ופעם לשם ביקור הורים. מי שלא הסתפקה בכך נקראה "יצאנית". אחת הנוכחות בקהל התקוממה וסיפרה שהתארכה אצל אישה חרדית, אשר אמרה לה כי היא מאושרת למלא את תפקידה בחינוך הילדים וגידולם, למען עולם התורה. פרופ' אליאור לא התרשמה: "אני מתקשה להאמין שכל אישה באמת רק רוצה לגדל ילדים, לנקות דגים ולהיות אמתו הצנועה של בעלה... מי לידנו יתקע שאין ביניהן כאלה שרוצות להיות אווירונאוטיות, שופטות, חוקרות... חובתו של כל אדם שזכה ללמוד להביט סביבו ולראות ממי עדיין נמנע הדבר".

הכותרים של הספרות העברית עד המאה ה-19, אין אף ספר שכתבה אישה, בעברית או בארמית, למעט יוצא דופן אחד. מדבורה הנביאה ועד דבורה בארון, לא נשמע קולו של מחצית העם. **עו"ד פלדמן אומר שישנה בישראל תופעה של גביית הודאות כוזבות תחת לחץ. "חשודים נתפסים על ידינו כאנשים שמאיימים על החברה", לדבריו, "ואנחנו לא לוקחים בחשבון את האפשרות שנשכב יום אחד על כסא הנאשמים. נדרשת פעולת חקיקה נמרצת, אך המחוקק הוא פופוליסט. והפופוליסט אומר להרשיע, לא לאפשר הגנה ראויה"** אי היכולת לקרוא מסמך מביא בהכרח למצב של היעדר סמכות ובמשך אלפי שנים נשים היו בבחינת טבע דומם.

נוכחות-נפקדות במרחב הציבורי. אין מכירים בנשים כישות ריבונית. והגרוע ביותר הוא 'בלעדיות סמכות הדעת'. לגברים בלעדיות על הדעת: הוראה, משפט, הכרעה, רשות הרבים, הנהגה. "זה מתחיל בספר בראשית, פרק ב', שם כתוב 'זכר ונקבה ברא אותם' - כלומר האיש והאישה נוצרו כשווים. אך בהמשך, בסיפור גן העדן, התמונה משתנה. לעולם אל תזלזלו במיתוסים וסיפורים, מפני שהם קובעים נורמות בחיינו", מזהירה אליאור. "מיתוס הוא סיפור עתיק שעתידי גדול לפניו". אלוהים מקלל את אדם: 'כזיעת אפיק תאכל לחם'. וכנגד זה אומר לאישה: 'בעצב תלדי בנים' - כאילו שללדת זה קללה - 'והוא ימשול בך'. שימו לב: זה סיפור, לא חוק ולא מצווה. אי אפשר לשחזר את הנסיכות הללו. גברים נשים ונחשים אינם משוחחים עוד אלה עם אלה, אך הפסוק 'והוא ימשול בך' עשה קריירה מדהימה. כל

כדי לנער את האשליה לפיה אנחנו חיים במדינה מתוקנת. היא מצטטת את דברי השופטים במשפט קצב: "לכל אישה זכות על גופה. זכות לכבוד. זכות לחירות. אין לאף אחד את הזכות ליטול כל אלה ממנה". יפה, אבל מה חסר? שואלת אליאור ועונה מיד: "אין לה זכות לשוויון... את הדבר הפשוט הזה הם לא טרחו לכתוב, מפני שבמדינת ישראל אין לנשים זכות לשוויון. אנחנו מתעסקים בשאלה מדוע לא מרשים לנערות לרקוד או לשיר מול קהל, אם נשים עולות לאוטובוס בדלת הקדמית או האחורית. אבל הבעיה החמורה היא שאין בחוקי היסוד שלנו הכרה בכך שלנשים יש זכויות כמו לגברים".

"הנוכחים כאן בוודאי יישארו אוהבים ונשואים לנצח", המשיכה, "אך אם תצטרכו חלילה לגט, תגלו את ההלכה שהאישה אינה דנה ואינה מעידה, וגם אינה יורשת. אנחנו עדיין חיים בתוך נורמה עתיקת ימים, לפיה נשים הן

מתנ"ס ערבה – כנס "לימוד ערבה"

היא למה לא מדברים על שוויון גמור. מוטב היה לחשוב על שילוב החברה החרדית מאשר להתבצר בסיסמאות". קלדרון השיבה כי נראה שכלל לא קרא את מצע מפלגתה. לא מדובר על גיוס ברוטלי, אלא על יצירת מגוון מסלולים שחלקם אזרחיים; "בתוך המסגרות האלה תיווצר הסולידריות שאנחנו מקווים לה". היא סיפרה על ימיה הראשונים בבית הנבחרים ומומלץ לצפות בנאום הבכורה שלה, במהלכו קראה ופירשה סיפור תלמודי ביקורתי וחרני. קלדרון הפגינה אומץ כאשר תיארה לנוכחים את טקס הגירושין שעברה ברבנות ("רגע עצוב בחיים, אובדן של חלומות"), במהלכו מסרה לכן זוגה, בהסכמתו של הדיין החרדי, גט שחיברה "הרי אתה מותר לכל אישה". קמיר הופתעה וסיפרה כי גם היא עשתה כדבר הזה, אם כי באמריקה הרחוקה. בקהל עלו קולות משתאים. אחר כך עוד שתי הרצאות ואל המעמד המסכם - קבלת שבת בהנחייתו של אסטבן גוטפריד, ממקימי "בית תפילה ישראלי", הקהילה היהודית הליברלית הראשונה בתל אביב. את השירה מובילה הזמרת עתליה לביא, וזהר ניר מעין יהב מלווה על הקלידים. גוטפריד אומר שהכניסה אל הקודש היא תהליך, אי אפשר בבת אחת, ומוסיף בין השירים, שחלקם במקור אינם מן הקודש, דברי טעם. ברגע מסוים הוא מבקש את הנוכחים לקום מהכיסאות ולהביט בעיני שכניהם. מכיך מעט, אבל גם מרגש. עוד כמה ניגונים, לכה דודי, והביתה.

**יניב גולן • קיבוץ סמר
חבל אילות**

הכתבה פורסמה בגיליון מרץ של עיתון "בקצה המדבר", חבל אילות. תודה ליניב גולן ולעורכת העיתון, גל נקדימון, שאיפשרו את פרסום הכתבה אצלנו.

"גם הם ברסלבים, אבל סמויים", אמר הזמר. השירים משובחים - ערבוב משמח של בלוז, כליזמר, ארץ ישראל, עם דברי קישור שנונים ומודעים לעצמם ("אתם כולכם כאן בקורס? האמת, איזה הרצאה היתה הכי מעניינת? מעמד האישה בחברה החרדית?"). והיתה מעשייה חסידית שסופרה לאורך חמש דקות תמימות, בכישרון של מי שהיה הבטחה גדולה בעולם התיאטרון והקולנוע, אך בחר לחזור אל צור מחצבתו. רנד שלם עם עצמו ולא מצפה שתצטרפו לברכת המזון, מקסימום לפזמון: "מה חביב זה הכאב / עת הוא מזכיר לי מי המסבב / מי מוציא מוליך ומביא / מי את כל זאת עליי באהבה הביא / טוב ויפה זה הכיפוף / שמשבר לי עוד קצת את הגוף / הגוף שאף פעם לא מתרצה / הן כבר זחלתי לכבודו / עד הקצה". רנד ממוקם היטב על הרצף שבין מאיר אריאל ז"ל, באוכה יבדל"א אהוד בנאי ועד עדי רן. יום שישי למחרת, תשע בבוקר, פאנל בנושא דת ופוליטיקה בהנחייתו של הרב אלחנן שרלו. ד"ר אבינעם רוזנק אומר: "השאלה היא האם אנחנו קודם כל יהודים שרוצים להשתלב במרחב ליברלי, או שאנחנו קודם כל ליברלים, שרוצים גם קצת יהדות". ד"ר אורית קמיר לא אהבה את זה. מכחינתה יהדות היא תרבות, וככזו יש לה מקום מרכזי במדינת היהודים. אבל היא אינה הציר שסביבו מתארגנים חיינו: "הריבונות הקלריקלית של הדתות על האזרחים שנוולדו לאותה דת היא השחתה מזעזעת. זה הסדר עותמני, שפעם היה נאור. השאלה היא מתי הטורקים היו פה לאחרונה? התחום הזה נמצא מחוץ לחוק המדינה הליברלית-הדמוקרטית". אנחנו לא סתם דמוקרטיה, טען כנגדה פרופ' פנחס שיפמן, והסביר כי המיזוג אפשרי. בהמשך עקץ את ד"ר רות קלדרון שישבה לשמאלו, חברת כנסת טרייה מטעם "יש עתיד": "העיסוק ב'שוויון בנטל' הוא הסחת דעת. השאלה

עדיף למצוא מחסה במקצוע השיפוט". פרק נכבד הקדיש עו"ד פלדמן לחקירה הפתולוגית. באנגליה, אמר, יש מספר אוניברסיטאות שניתן לקבל מהן חוות דעת מקצועית. בארץ יש רק את אבו כביר. הוא סיפר כיצד בפרשת החייל אולג שייחט ז"ל הצניע דו"ח הפתולוג נתון חשוב (שהעיד כי החייל נחנק על ידי חוטפיו, בגליל התחתון), מפני שהדבר לא הסתדר עם התיאור שמסר אחד החשודים בהודאתו. בדרך מקרה נלכדה חוליית טרור כשברשותה נשקו האישי של החייל. אלה הובילו את החוקרים אל ממצאים נוספים, דוגמת שעונו של החייל ושיחזרו את הרצח. החשודים שייצג עו"ד פלדמן שוחררו לאחר שמונה חודשי מעצר ופוצו בחצי מיליון ש"ח כל אחד. בדו"ח הפתולוג המעודכן כבר נכתב כי נמצאו סימני חניקה...

"חשודים נתפסים על ידינו כאנשים שמאיימים על החברה", סיכם, "ואנחנו לא לוקחים בחשבון את האפשרות שנשכ יום אחד על כסא הנאשמים. נדרשת פעולת חקיקה נמרצת, אך המחוקק הוא פופוליסט. והפופוליסט אומר להרשיע, לא לאפשר הגנה ראויה". לאחר ארוחת ערב קלה, דיון במעגל של כשלושים איש, בהנחייתו הנכונה של הרב אלקנה שרלו, תושב ירוחם. הוא הציג בפנינו "שלוש משניות מטלטלות ערכי שוויון, צדק ושוני". בראשונה פוסקים חז"ל כי "איש קודם לאישה להחיות ולהשיב אבידה, והאישה קודמת לאיש לכסות ולהוציאה מבית השבי". האם היום, אם נראה איש ואישה טובעים בנהר, חלילה, נציל קודם את הגבר? מה עמד מאחורי סדר העדיפויות שעיצבו אבותינו? האם טעמו נשמר? על כך שוחחנו בגילוי לב ובהקשבה מכבדת.

בין יהודית לדמוקרטיה

אחר כך ההופעה של שולי רנד. הוא והכנר מזוקנים היטב ומכוסים בחלוק חסידי כבד למראה. הפסנתרן והגיטריסט בלבוש חילוני למהדרין

יותר מדי פעמים קורה שדווקא ברגע הקריטי של ההודאה המכשיר חדל לפעול... ובמקום שביהמ"ש יאמר שכל מה שנרשם בלא הקלטה בטל ומבוטל - מסתפקים בנתייחס ביתר חשדנות להודאה. החקירה היא מונופולין מוחלט של המשטרה. בארצות הברית יש בכל משרד עורכי דין גם חוקר פרטי ומותר לסגור לנהל חקירה, במגבלות האתיקה. אצלנו הפרקליט ימצא את עצמו במעצר אם יפנה לעד. "בנוסף, יש הבדלי רמות משמעותיים בין תחנת משטרה פריפריאליות לבין תחנה במרכז, ככה שאם אתם רוצים לבצע רצח, עדיף שתעשו זאת באזור כזה..." והוא נקב בשמה של עיירה סמוכה, לשם ההמחשה. אחד המאזינים התקומם, ופלדמן נימק: "שוטר מצטיין עולה בתוך זמן קצר על מסלול הקידום אל היחידות האזוריות ולאחר מכן אל הארציות, כך שנוצרים

הבדלי רמות. הסיכוי לפענח פשע נמוך גם מפני שאין בסמוך מעבדה מתקדמת לזיהוי פלילי. כדי שממצאים יהיו שמישים ראוי שהפתולוג יגיע לזירה. זה קורה מעט מדי גם במרכז, ובפריפריה הסיכוי בוודאי נמוך. המשטרה מעדיפה את השיטה העתיקה: לשבת מול החשוד כמה שצריך, עד שהוא מתוודה. אנחנו נתקלים בתופעה של הודאות כוזבות. אתה עוקר אדם מחייו הרגילים ממשפחתו, מחברתו. ביהמ"ש העליון נתן בידי החוקר כלים רבים: חקירה ממושכת, עלבון, השפלה מותרת, תחבולה". לפי פלדמן, הפרקליטות פועלת ללא שום פיקוח, ומנצלת את כוחה כדי לשמור את עצמה חסונה מביקורת. וגם השופטים "אינם בהכרח הכי אמיצים. להיות עו"ד זה קשה - צריך להגן על אנשים לא נחמדים ולהיות מאוים לעתים על ידי לקוח וגורמים אחרים.

בקצרה לכל הנוכחים מה נאמר סביב השולחן. הלאה: בבוקר אותו יום עוד הופיע עו"ד אביגדור פלדמן בערוץ 10 וסיפר על מפגשו עם בן זיגיי, יממה לפני מותו. בערב התייצב מולנו ואמר: ותיאר את מצבה של מערכת הצדק הישראלית: "ההליך הפלילי אמור לזכות את החפים מפשע ולהרשיע את האשמים. עליו להעדיף את הזיכוי על ההרשעה, גם במחיר שאדם אשם יזוכה. בפועל המצב הפוך. אדם הוא חף מפשע עד שלא הוכחה אשמתו מעבר לספק סביר. במציאות אמצעי העזר שאמורים להגן על חזקת החפות לא פועלים. "שופטים כבר אמרו כי החלק החשוב ביותר בהליך אינו המשפט עצמו, אלא החקירה. שם מתרחש החלק העיקרי. באנגליה למשל, הסגור נוכחה בחקירה. אצלנו לא. אז אמנם יש משכיר ההקלטה שמתעד את התהליך, אבל

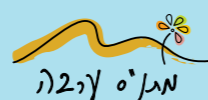
משרד הרווחה

המטענה האזורית הערבה התכונה

המשרד לאזרחים ותיקים

מגלים ערבה

בריאות וגיל שלישי

הפעילויות תתקיימנה אחת לשבוע בימי שני, בחדרי המתנ"ס, בתאריכים:
3,10,17/6/13 6,13,20,27/5/13 8,22,29/4/13 4,11,18/3/13 18/2/13
בין השעות 8:00 - 13:00 ניתן להצטרף ליום שלם או לבחור חוג בודד.

9:00-10:15 - סדרת הרצאות על הבוקר

פרשת השבוע בראי האקטואליה/ הרב משה בלוי, ד"ר צביאלי אמנון ומרצים אנשי הערבה. פרטים בהמשך...

10:30-11:30 - חוג צילום - בקי בואנאודה

חוג צילום למתחילים ומתקדמים כאחד. בחוג נעסוק בנושאים כגון: מהו צילום דיגיטלי? / המצלמה הדיגיטלית האישית / צילומי חוץ / הכרת סביבת המחשב וטיפול בתמונה ועיבודה. השתתפות מצריכה הבאת מצלמה אישית.

10:30-11:30 - התעמלות בונת עצם / חן קליין

מטרות השיעור הנה שימור בריאות העצם על ידי מניעת איבוד עצם באמצעות שימוש בעקרונות האימון הגופני לסובלים מאוסטיאופורוזיס, שיפור שיווי המשקל במטרה למנוע נפילות, חיזוק המערכת השרירית על מנת לשפר תפקוד יומיומי ושיפור גמישות המערכת השרירית וכן המערכת העצבית.

11:45-13:00 - חוג עיצוב רהיטים מקרטון/רינה ונטורה

רינה, תושבת נאות-הכיכר, עובדת ויוצרת אומנות מחומרים ממוחזרים. החוג מציע מגוון פעילויות יצירה ואומנות תוך שימוש ומחזור חומרים. עיקרם - בניית ריהוט מקרטון וציוד מתכלה, תפירת תיקים, פרחים ומוצרים שימושיים מבדים וחולצות ישנות ועד סריגה של כיסויים ומוצרי נוי.

סדנת בריינספא - רוני ארז

יום א' 17:30-19:30 - מתחילים. יום ב' 9:00-11:00 - ממשיכים.

שיטת בריינספא - השיטה הכוללת לשיפור הזיכרון ופיתוח דרכי חשיבה, פותחה ע"י בכירים מתחום הרפואה ומוכרת ע"י הממסד הרפואי. השיטה משלבת תרגול אישי בתוכנות מחשב מתקדמות לאימון המוח, יחד עם סדנאות העשרה קבוצתיות באווירה נעימה ותומכת. הסדנה כוללת: אימון מול מחשב אישי, סיעור מוחות, פיתוח הדמיון, לימוד טכניקות זיכרון ויישומן בחיי היומיום, משחקי קבוצה מאתגרים וחידוד החשיבה, פיתוח יצירתיות וחשיבה חדשנית, הפעלה רב חושית של המוח ופעילות פסיכו מוטורית.

15 מפגשים יתקיימו ב: 10-11,17-18/3/13, 7-8,21-22,28-29/4/13

1,7-8/7/13, 2-3,9-10,16-17,23-24,30/6/13, 5-6,12-13,19-20,26-27/5/13

מחירים

כניסות	תושב בגיל השלישי (מגיל 55 ומעלה)	אחרים (צעירים ותושבים מחוץ לאזור)
3 חוגים ביום	1,020 ש"ח	1,150 ש"ח
2 חוגים ביום	680 ש"ח	770 ש"ח
חוג אחד ביום	350 ש"ח	420 ש"ח
כניסה חד-פעמית	30 ש"ח	50 ש"ח

לקבלת פרטים והרשמה לפעילות
מתנ"ס ערבה, 08-6592260
matnas@arava.co.il

הקתדרה לוותיקי הערבה לימודי העשרה, תרבות ופנאי לגיל השלישי

תכנית פעילות קתדרה על הבוקר סמסטר ב' פברואר - יוני 2013

"מועדון מטיילי הערבה"

טיולים ייחודיים לגיל השלישי ומסובסדים עבורכם:
5-6.3.2012 - טיול של יומיים באביב של פריחות לעמק המעיינות, חרוד ויזרעאל בהדרכת גילי חסקין ואביבית בוקרשטיין
23.4.2013 - טיול שלפני הקיץ: "כביש 70 מזרחה" בהדרכת אבי משה סגל

חגים ומועדים

ציון חגים ומועדי ישראל באירועים חד-פעמיים, סביב הרצאות, סרטים ומפגשים שונים ומרתקים:
26.2.2013 - נפגשים בפורים "קריקטורות - הסיפורים שמאחורי הציורים" מושיק לין
18.6.2013 - בין הקיץ לאביב - אירוע לסיום השנה

עולם גדול ופתוח - סדרת הרצאות מן העולם

תאריך	מרצה	נושא
19.2.2013	נפתלי הילגר	אינדונזיה- בין גן-עדן לגיהנום
12.3.2013	נפתלי הילגר	טימבקטו - מסע לסוף העולם
7.5.2013	דן-דן בולוטין	שאמניזם וכישוף בדרום אמריקה
4.6.2013	דן-דן בולוטין	איים בזרם - חיים אחרים באיים נידחים

"סינמטק ערבה"

הסינמטק חוזר לערבה עם הקרנה ומפגש יוצרים
19.3.2013 - "כך ראינו" - סיפורה של המדינה ממצלמות חובבים מראשית המאה ועד שנות ה-90. בימוי: אריק ברנשטיין ואליאב לילטי. הפקה: אריק ברנשטיין - עלמה הפקות
9.4.2013 - "איה" - סרט עלילתי קצר על מפגש אקראי בשדה התעופה שמוביל למפגש של טעויות. בימוי: מיכל ברזיס ועודד בן-נון. הפקה: יעל אבקסיס

"קתדרה על הבוקר"

אנו ממשיכים עם חוגי פעילות בוקר ייחודיים לאוכלוסיית הגיל השלישי, במתכונת של קתדרת בוקר - בית ספר למבוגרים, למשך סמסטר נוסף - 14 מפגשים.

רגע של היסטוריה מדור מאת אמנון נבון

משאית הברום

ב-5 במרץ, 1983, לפני 30 שנה, התהפכה בכביש הערבה משאית שהובילה ברום בכבוקי זכוכית גדולים לנמל אילת. כתוצאה מההתהפכות נהרג הנהג וחלק מבקבוקי הברום נשבר.

מקום ההתהפכות היה בעיקול הכביש בק"מ ה-21 בקטע הכביש הישן שבאזור קול אמריקה (השטחים המערביים של מושב עידן). קטע זה אינו בשימוש

החומר, היתמר ענן של גז ברום בצבע כתום והוא נע לאיטו עם הרוח לכיוון דרום מזרח.

כביש הערבה נסגר לתנועה לשני הכיוונים וכוחות הצלה הוזנקו למקום. לכוחות אלו לא היה ציוד מתאים, לא ידע ולא נהלים לטיפול במקרים כאלו, ולכן לא יכלו להתקרב למקום ולקח זמן רב עד שהשתלטו על המצב. הייתה

ישיבת ממשלה מיוחדת התכנסה כדי לדון במצב שהוא בעצם עלול להיות מסוכן כמו פיגוע כימי ואין שום גוף שערך לטפל במקרים מעין אלו.

קול ישראל שידר ללא הפסקה כתבות שונות על האירוע. אחד המרואיינים, אישיות מכובדת שהיה בעברו מנכ"ל במשרד לאיכות הסביבה, הסביר מאולפן הרדיו לקהל המאזינים בלהיטות יתר, שאסור לאכול ירקות משדות חצבה. דבריו חסרי האחריות גרמו נזק במשך זמן מה לשיווק תוצרת מחצבה.

בסופו של דבר, לא הגיע ענן הברום לאף ישוב ואף לא לשדות, התושבים והילדים חזרו לבתיהם בערבו של יום.

מהמשאית ההפוכה פינו את הבקבוקים שנותרו שלמים, בור גדול נחפר מזרחית לכביש, המשאית נגררה לתוכו וכוסתה בעפר. שרידי הברום יישארו במקום עוד שנים רבות.

מקום קבורת המשאית נמצא כיום בשטחי העיבוד של מושב עידן, מן הסתם נמצאת מעליו חלקה אורגנית כשרה למהדרין...

זו תאונה כימית שכמוה לא הייתה קודם לכן בארץ.

ענן הברום נע לכיוון עידן, חצבה ועין חצבה, היה חשש שיגיע לישובים הללו והם נתבקשו להתפנות לעין יהב. גם ילדי בית הספר מישובים אלו לא חזרו לביתם עם תום הלימודים והועברו לעין יהב עד יעבור זעם.

כיום עקב סלילת כביש מקביל בכדי לאפשר את הקמת תחנת "רדיו קול אמריקה", שבסופו של דבר לא הוקמה (לשמחתנו). כתוצאה מההתהפכות נשברו הברום הוא יסוד רעיל, נוזלי בטמפרטורת החדר ומתאדה בקלות. כתוצאה משבירת הבקבוקים והתאדות

אמנון נבון • מייסדי מושב עין יהב
וחבר בה מיום הקמתה בשנת 1959.
Amnon.n@arava.co.il

שותפות ערבה אוסטרליה

ביקור מוצלח בערבה

אלי סרייל, נערה בת 16 שסיימה כיתה יא' בבית הספר יבנה במלבורן, הגיעה להתארך בערבה לתקופה של כחודש וחצי, במסגרת פרויקט קשרי גומלין של שותפות ערבה אוסטרליה, במטרה ללמוד עברית ולהכיר מקרוב את קהילת הערבה.

אלי התנדבה במהלך שהותה בגן הילדים "תמר" בספיר בהובלת חדווה שונר. בשבועיים הראשונים התארחת אלי בבית משפחת שלו ובהמשך בבית משפחת חבלין בעין יהב שפתחו את ביתם וליבם לאירוח ביתי חם ומחבק. במסגרת דומה התארחו גם עידן גפין במשך כשלושה חודשים בבית משפחת רגב בצופר ואהרון סייבל אצל משפחת עפר ועופרה כהן ומירב ונימרוד עמית בעין יהב, זאת הזדמנות להודות למשפחות שאירחו ברוחב לב ובכוננות גדולה לחיזוק הקשרים עם קהילת אוסטרליה השותפה.

עופרית מעוז מראיינת את אלי סרייל:

ש: איך שמעת על הערבה?

ת: אמא שלי, ג'נט, התנדבה הרבה שנים בשותפות ערבה אוסטרליה, אחותי, בק, לקחה חלק בתוכנית IBC במסגרתה הצטרפה למשך כשלושה חודשים למכינת ערבה.

ש: מה מטרת ביקורך בערבה?

ת: אני לומדת לבגרות בעברית וחשבתי שיהיה נכון ללמוד את השפה פה בארץ, בנוסף רציתי גם לחוות ולהכיר את קהילת הערבה מקרוב. במסגרת התנדבותי בגן הילדים, דיברתי רק עברית עם הילדים, למדתי המון מחדווה

ברגל עם גיא חבלין וליהנות מהשקט והשלווה פה בערבה.

ש: מה דעתך על הערבה?

ת: אני אוהבת את הערבה!!! האירוח והחווייה בלתי נשכחת, קיבלתי הזדמנות של פעם בחיים ואני מעריכה את זה מאוד, פגשתי אנשים מדהימים, צורת חיים שונה לחלוטין ממה שהכרתי עד היום, קהילה מגובשת ומיוחדת במינה משפחות מאמצות שקיבלו אותי בלי לחשוב וכלי שאלות ונתנו לי להרגיש בבית! היום אני יודעת ומרגישה שיש לי בית בערבה ואני מרגישה חלק בלתי נפרד מהקהילה. אני מאוד אתגעגע לערבה, לאנשים, לנוף ולחיים פה. קיבלתי כל כך הרבה ומקווה שגם הצלחתי לתת קצת בחזרה. אין מספיק דרכים להגיד תודה לכולם, תודה מכל הלב. אחזור בשנה הבאה! להתראות.

ודינה, הצוות המוביל של גן תמר, בעיקר התרשמתי מהקשר העמוק שיש להן עם הילדים בגן. בעצמי בניתי איתם קשרי חברות, יהיה לי קשה להיפרד מהם. בני הנוער העדיפו לדבר איתי אנגלית כדי לשפר את האנגלית שלהם. אבל אני מרגישה שהשגתי את המטרה שלי ועכשיו אני מדברת ומבינה יותר טוב עברית וגם רכשתי לי המון חברים ישראליים חדשים.

ש: באיזה קשיים נתקלת?

ת: לפני שהגעתי היו לי חששות שלא אצליח להשתלב חברתית, שיהיו לי קשיים בשפה ולא אצליח לתקשר עם בני גילי. אבל מהר מאוד השתלכתי והתחברתי עם בני גילי. אני באה ממשפחה מסורתית, שומרת שבת חלק גדול מהשבתות נסעתי למשפחתי במרכז אבל עכשיו אני מצטערת כי עדיף היה לי להישאר פה בערבה לטייל

עופרית מעוז • רכזת קשרי גומלין
שותפות ערבה - אוסטרליה
ofritm@jafi.org

גיבור בלון, פורים ראשון שלי בערבה

שעה וחצי נסיעה לכל כיוון בשביל תחפושת לילדים. זו הייתה הבחירה שלי לממש להם את הבחירה שלהם. חשבתי שהזכות למדוד חשובה יותר מהנחות שבאינטרנט.

בפרלמנט של גן השעשועים עלה הדין השנתי על e-bay והאם זה עושה את זה מקורי יותר, יפה יותר, פוליאסטר יותר, סיני יותר, או סתם פשוט יותר לאנשים מאן, לגלוש באתר ידידותי וברור כל כך במקום לנסוע עד באר שבע כדי להצטופף ולהתחכך עם הורים שהחליטו שכפר השעשועים עדיף.

העמסנו משפחה על הטנדר והצפנו אל אופק התורים האינסופי. הכאוס נראה ברור כבר מהחניה אבל לא הייתה דרך חזרה. כלומר הייתה, אבל ארוכה, אז כבר נשארנו להתמודד. בחנות, מבחר השמלות הצבעוני והמרהיב, הצטמצם למה מגרד ומה לא. מתוך מה שלא מגרד חיפשנו מה יש במידה. המבחר הצטמצם לרקדנית פלמנקו. זהו. אבל מקסים... יאללה. לא מגרד. קנינו. הגדול יותר בחר לעצמו ומצא תחפושת נינג'ה עם בורקה לתפארת שאפילו את הפנים לא רואים בתמונות המסורתיות ששולחים תמיד לסבים. אבל זה נינג'ה והשני לא מגרד, אז כולם מרוצים. חניית אוויר במסעדה, כי אם כבר אנחנו בעיר הגדולה אז צריך לסמן וי על כל המניפסט. והביתה בדרך ה-כה ארוכה וחשוכה עם כל הזמן שבעולם לחשוב עם עצמך, למה לא קנית ב-e-bay...

קוסמת מיקום מקביל הושיטה שרביט וכיבדה אותנו ביום שמש קיצי ובהיר, הילדים העליזים מחופשים צועדים

בשבילים הירוקים לבית הספר והגנים, ההורים מצלמים בסמארטפון דגם מקומי, לכולם גלקסי 2 ואינסטגרם. מקסים. הדשא ירוק יותר בפייסבוק ומה שמקורי זה לא התחפוש, זה הילד שלי. יום פורים על פי עדויות מהשטח היה עליז ומתוק, הילדים הסתובבו בכל הישוב והיו מקסימים בתמורה הם קיבלו הרבה חיוכים וממתקים.

מול הגיבור בלון, והיה מקום לכולם ואפילו לעוד. רגוע. מאוד רגוע. וגם מצחיק. לא תקפה אותי החרדה שאאבד ילד בתוך המון האנשים, אירוע פורים בישוב שלנו, הקטן בכל קנה מידה לא מאפשר בכלל לפחד להתגנב. אני אישה בת 40 ואמא כבר שמונה וחצי שנים. ובפעם הראשונה נהייתי באמת. כלומר - נהייתי!!

זו לא הייתה עוד איזה חובה של יציאה עם הילדים כשבראש אני כבר יודעת שלא תהיה לי חניה ואחרי שאני כבר אחנה נורא רחוק ואתיש את הילדים בהליכה מהירה, ואחרי שכבר אגיע תהייה צפיפות ועומס ומי בכלל יכול ליהנות או להתרכז ביעד שהוא בעצם - כיף. אבל בסופו של דבר הוא לא. בפעם הראשונה נהייתי באמת. הגיבור בלון היה כל כך טוב שמצאתי שאני נהנית מהמופע ולא רק בתפקיד המאבטח המלווה. היה הרבה מקום על הדשא והיה נעים

להכיר את כל הנוכחים ולהרגיש כמו במפגש של משפחה גדולה ולא בתוך זרות מוחלטת ואנונימיות אורבנית טיפוסית.

נעמה המנחה שלנו הציגה את כל התחפושות של ילדי היישוב, היא מכירה כל ילד בשמו ובדינאמיקת ההנחה ובשפת הגוף היא שידרה לכל ילד ביטחון כי מי שצפה בו היה מפה, מהבית ממול, מהבוקר טוב שעל השביל, והצלמת שלנו, עדי, צילמה כל ילד שרצה והציג את עצמו באהבה, בכיף ובהנאה.

כל אחד נתן משהו מעצמו ותרם לאירוע פורים שימריא. שיהיה כיף ובטוב. בסוף האירוע שנשק כבר לסוף היום, החשיך ונהייה קר, כמו סימן שפורים ליום הזה לפחות, נגמר. הלכנו הביתה. מרחק דקה. קצת דשא. קצת שביל והנה הבית. התפזרנו מהאירוע ונפרדנו מכולם, אמרנו לחברים שלנו שלום ולילה טוב. הייתה פרידה ומילה טובה. כשאתה מתפזר מאירוע בעיר אתה

מוכה, חבול, מחפש את האוטו שלך, נע בפקק ואנרגיה חוסמת אושר כמו ניצול, כמו פליט, מרוט ועלוב, ואף אחד לא אומר לך ביי, ושהיה כיף, ותודה שהיית. מקסימום דוחפים, או כועסים, עד שכוננות הספיגה שלי הביאה אותי למצב שכל יציאה זו מלחמה. אבל במקום הקטן הזה, הרגשתי שסופו של היום חיבק אותי. אמר תודה.

כשהילדים נרדמו על הספה בשאריות התחפושת, מאושרים, חשבתי שזה היה כזה טוב כי גם לי היה כזה טוב ואושר משודר בערוץ ישיר לליבם, והכול באמת עושה את זה מטוב למשובח, וטפחתי לעצמי על השכם שלהביא את עצמנו לספיר מחיפה היה באמת אחת ההחלטות היותר טובות שעשיתי בחיים.

אלה ארד • תושבת היישוב ספיר • נשואה ואם לשניים, הגיעה לפני כחצי שנה מחיפה.

פליטת פה מדור מאת חנה'לה בלאו

להתחלק או להחליק? תלוי למה מתכוונים

כדיוק בדעתך להתחלק? לאחר המבטים התמוהים שננעצו בי הסברתי: להתחלק (במשמעות זו) פירושו להתפרק לחלקים. להחליק פירושו למעוד על שטח חלקלק.

ואתם היזהרו, שלא להחליק בלשונכם.

השבוע פקדו את אזורינו גשמי זעף ויש האומרים גשם זלעפות. (גשמי זעף - כעס בתוספת האות ל', גשמים חזקים מאוד).

למחרת ה"מבול" בעודי מתנהלת עם חברותי בצעידה הספורטיבית היומית שלנו פונה אלי אחת מהן ואומרת: "זהירות, יש בוך אני אתחלק".

ואני, שענייני תקינות לשון חביבים עלי מקשה ושואלת: "לכמה חלקים

חנה'לה בלאו • חברת מושב עין יהב • מורה למוסיקה • מרצה ותיקה במכללה האקדמית לחינוך ע"ש קיי • יזמה, הקימה ועומדת בראש "תרשיש" בית-הספר לגמלאים במכללה • חובבת הלשון העברית • hblau@arava.co.il

מעיר הערה עוקצנית, ואנחנו מחזירים את הצבע לארון, עד לרגע החסד הבא.

ואולי, עכשיו, כבר לא צריך לחכות לפורים בכדי להפוך חלום למציאות. אולי אפשר להוציא מהארון, תרתי משמע, את כל מה שאנחנו רוצים ושואפים להיות, ולאט לאט, בכל בוקר, להחליט מחדש ללבוש את מה שהיה פעם תחפושת, משאלת לב, לכגדי היום יום שלנו, לדבר שאנחנו מזוהים איתו, שהולך לפנינו. להיות נאהבים ואוהבים כמו חתן וכלה, להיות עשירים ושמחים בחלקנו כמו מלכים, להיות חכמים כמו מדענים ואמציצים כמו אריה. בתמונה: קלף ההתניה מתוך חפיסת קלפי הטארוט של אושו.

הקלף מזכיר סיפור על אריה שגדל בתוך עדר כבשים וחשב כל חייו שהוא כבשה, עד שבא אריה אחר והראה לו את בבואתו. האריה בקלף עוטה על עצמו "תחפושת" של כבשה בכדי להשתלב עם העדר, כשהוא אינו מודע אפילו למהות השוני שלו. אדם שמושך קלף זה נקרא להסתכל בכנות בבואתו, להתבלט בטבעיות שלו בתוך העדר, לא להסתתר מאחורי ה"מקובל" וה"רגיל" - לתת לאריה שבו ביטוי ודרור.

”

כמבוגרת (לעולם לא אוותר על הזדמנות להתחפש!). מה הייתה המשמעות העמוקה של הבחירות האלה? מה איחלתי לעצמי כשעטיתי תחפושת זו או אחרת? ומה מכל זה באמת השגתי? והשאלה החשובה באמת - למה הייתי מתחפשת היום? מהי משאלת הלב שהייתי בוחרת להפוך למציאות אילו רק יכולתי?

אילו יכולתי? אבל הרי אני יכולה.

כל אחד יכול. אבל רצון עז אינו מספיק. צריך להחליט. להחליט לשנות את הנתבי שבו התרגלנו, אולי, ללכת להחליט שמגיע לנו המשך אחר לסיפור. מגיע לנו שיהיה לנו טוב, מגיע לנו להיות מסופקים בעיסוק שלנו, להיות נאהבים ונאהבים בזוגיות שמפרה ומכילה אותנו. מגיע לנו לחיות בשפע כלכלי ובשלווה קיומית - לא בהישרדות מתמדת. והכל ישנו. סביבנו, מעלינו, בתוכנו. אהבה, ושפע, וסיפוק והצלחה - הכל ישנו - רק אנחנו עוצרים אותו מלהיכנס.

אנחנו מפחדים לומר את מה שאנחנו באמת חושבים, מחשש שילעגו לנו. מפחדים לעזוב את העבודה שלא מיטיבה עמנו מתוך חוסר בטחון ביכולתנו להצליח ממקום של סיפוק אמיתי. מפחדים לומר: "אני כבר לא אוהב אותה", כי כבר התרגלנו... אנחנו 'לובשים' כל הזמן את מה שמצפים מאיתנו להיות, את מה שאנחנו חושבים שמצפים מאיתנו להיות, צובעים את מילותינו בצבעים רגועים ומתאימים לנוף הכללי, לא להתלהב מדי, לא להרגיז.

מדי פעם, אולי כפורים, בין כל התחפושות האפרוריות שלמדנו לעשות על עצמנו, מבליח כתם צבע. ברגע של אומץ, של חוזק, האני האמיתי, החולם, המעז, השואף מעלה - מציף החוצה ומאיר לנו יום או שעה באור יקרות. ואז אנחנו נבהלים אולי, או שמישהו

ללמוד מהמסכות שלנו

” איך אני אוהבת את חג פורים! מאז שאני זוכרת את עצמי החג הזה נסך בי התרגשות עצומה שנמשכת לעתים חודשים. בתקופה שלקראת החג מכוננת התפירה של אמא הייתה עוברת לפינת האוכל, ערימות של בדים מכל המינים והצבעים היו ממלאות את רצפת הסלון והייתה תכונה ברורה של הגשמת חלומות במחי פדל ומחט. בתקופה הקסומה הזו הכול אפשרי, כל חלום יכול להתגשם, כל פנטזיה יכולה להפוך למציאות.

בילדותי הייתי הולכת עם אמא ברגל לגן או לספרייה. ברחוב שלי היו אז שני כלבים שתמיד נבחו עלינו ורדפו אחרינו. פחדתי מהם נורא, הייתי נבהלת, נעלבת ובוכה. הייתי נבוכה על שפחדתי התגלו במערומיהם ככה לפני הילדים האחרים ברחוב. כשהייתי בת ארבע וקצת, היה לי פתאום רעיון. אם אהיה אריה לא אפחד, אהיה אמיצה, ולא רק זה - אוכל גם לשאוג ולהפחיד את הכלבים כדי שלא יתקרבו אליי! מיד הודעתי לאמא שבחג פורים הקרוב אני רוצה "להיות אריה, כדי לשאוג על הכלבים". חג פורים התקרב וכהרגלה בקודש, יצרה אמא תחפושת מרהיבה של אריה. כפורים, בדרך לגן, חמושה ברעמה ובזנב ארוך נעמדתי איתנה מול הכלבים הנובחים ושאגתי מלוא ריאותיי.

כששפת הרוח נעשית שגורה בפינו אנחנו מגלים כי בכל דבר וצעד יש שיעור, אפשרות לעצור ולבחון את עצמנו, את הבחירות שלנו גדולות או קטנות, וללמוד מהן עוד דבר על עצמנו. אם בבחינת בחירת בן או בת הזוג שלנו ואם בבחירת תחפושת לפורים.

מתוך האמונה שדבר אינו מקרי, אני מסתכלת היום אחורה על התחפושות שבחרתי לי במהלך חיי, כילדה או

אומצו לבתים בערבה וחלקם לבתים במרכז הארץ - אשמח מאוד להגדיל את מספר הפעילים בתחום ולאתר משפחות נוספות שיכולות לעזור ולשמש אומנה לתקופה מוגבלת עד שיימצא בית מאמץ.

כל מה שעל המשפחה האומנת לעשות זה להעניק אהבה וטוילים יומיים לכלב ובזאת לתת לו חיים חדשים וסיכויים טובים יותר למצוא משפחה מאמנת קבועה. מה שהמשפחה האומנת מעניקה לכלב, מחזיר לו את האמון בבני אדם. זה גם פתרון לאוהבי כלבים שאינם יכולים לאמץ כלב לטווח ארוך. אם אתם חוששים מהקושי להיפרד מכלב שחי אתכם כמה שבועות - זכרו שקושי זה מתגמד לעומת הסיכוי לחיים חדשים שאתם מעניקים. וזה מה שחשוב! משפחות המעוניינות לשמש כמשפחות אומנות, אנא צרו עימי קשר.

גלי קליין • ספיר
Gali_klein@yahoo.com

לה חופש אין סופי או אלוהים יודע מה. הסיפור הזה נגמר טוב ונינה (שמה בישראל) אצלנו כבר 6 שנים, כלבה חברותית ומלאה שמחת חיים והעונג כולו שלנו!.

אומדן המספרים של נטישות כלבים בארץ עומד על 120,000 כלבים בשנה. רובם, כלבים בריאים לחלוטין, מגיעים להסגרים ומסיימים את חייהם בעזרת זריקה. אין גוף רשמי בארץ שממש מטפל באימוצים ומציאת בתים לאותם כלבים, ואת החלל הזה, כמו בעוד המון תחומים, ממלאות עמותות ופעילים על חשבון זמנם וכספם הפרטי.

עשרות כלבים ננטשו באזורנו בשנים האחרונות. כל מקרה כזה של כלב שננטש דורש ממי שמצא אותו מאמצים גדולים מאוד. היכן לשכנו עד שתמצא לו משפחה חדשה. בדרך כלל כבר יש כלב או שניים בבית, אז איך אפשר להכניס עוד אחד? לשמחתי, בעזרת רשת קטנה של פעילים ברחבי הערבה כבר נמצאו לעשרות כלבים בתים חדשים, חלקם

אין חיות כאלה

נטישת כלב היא בגידה באמון המלא שרוכש הכלב לבעליו. בזכות האמון הזה הכלב נכנס בביטחון לאוטו, ובגלל האמון הזה נפשו נשברת כשהוא מוצא עצמו לבד במדבר כשהמכונית ובה משפחתו מתרחקת מהמקום במהירות.

לתופעה של כלבים נטושים על כביש הערבה נחשפתי כבר בשבוע הראשון למגורי בערבה. בספטמבר 2006 העתקנו את חיינו ממושב במרכז הארץ למושב חצבה, מתוך אהבה גדולה לערבה ולמדבר המרהיב. באותו חודש עשתה כנראה עוד משפחה צעד חשוב בתולדותיה ונסעה לחופשה באילת, רק ששכחו לסגור פרט חשוב - בייביסיטר לכלבה שלהם.

מה עבר להם בראש כשהם החליטו לפתור את ה"בעיה" בצורה פשוטה מאוד - לקחת את הכלבה איתם ופשוט לזנוח אותה במקום שכוח - לעולם לא אוכל להבין. אני מתארת לעצמי שסיפרו לעצמם סיפורים: שמישהו יימצא אותה וידאג לה, או ששם יהיה

הקצוות ומה שביניהם

ההתמכרות של יפית לכושר וטיפוח אובססיבי של גופה חיפה על פנימיות מרוקנת, שנהגה להשתלט עליה כלאחר יד. קצוות החוויה היו מוכרים ובטוחים מדי עבורה, היצמדותה אליהם שמרה עליה מלהתמסר לרגשותיה האמיתיים.

והתבוסה מבטאים את הדרך שלה לא להתמסר לחוויה הנפשית, הספונטנית והאוטנטית. היא בוחרת בקטבים כאזור של נוחות. ניכר כי התמכרה לקצוות אלה.

חרדת התמסרות

התמכרות היא שם נרדף לחרדת התמסרות. יהיה אשר יהיה מושא ההתמכרות, המאפיין העיקרי שלו הוא היצמדות לאובייקט מוכר המונע מהאדם מלהתמסר לחוויית ההווה. חרדת ההתמסרות מניעה אותו לבחור שוב ושוב במקום המוכר, נורא ככל שיהיה, הוא עדיין מוכר ובמובן מסוים בטוח. הפסיכיאטר עמנואל גנט (2) טען שהקושי להתמסר לחוויית בהווה נובע מחרדה גבוהה לאבד שליטה למרחבי ביניים. חרדה זו נובעת, על פי רוב, מטראומה התפתחותית שמביאה איתה היצמדות לעמדה נוקשה של שליטה. ככל שהטראומה חריפה יותר כך האדם נוטה לבחור בעמדות נוקשות יותר המגנות עליו מפני הלא נודע, הנתפס בעולמו הפנימי כנורא מכל.

פרדוקס עמוק טמון בהתמסרות. בעת ההתמסרות מתרחשים תהליכי צמיחה נפשיים, אך בדיוק מפניהם אנו חרדים. היכולת להתמסר היא היכולת להשתנות, ולשם כך עלינו להתגבר על מה שכונה הפסיכואנליטיקאי מייקל אייגן (3) "נטייה נוגדת צמיחה" הטבועה בתוכנו. גם בהתמכרות קיים פרדוקס פנימי עמוק. מחד גיסא ההתמכרות היא סוג של שבירה והתפרקות, היא גוררת איתה חוויה של תבוסה וכישלון, מאידך גיסא היא ידועה מראש. התבוסה שבהתמכרות מוכרת לאדם ועד כמה שזה נשמע פרדוקסלי יש לו סוג של שליטה עליה.

התנועה שבין הדיכאון והכפייתיות של יפית מספרים את סיפור השליטה שלה, וחרדתה מפני התמסרות למרחב הביניים של אי הידיעה ואי השליטה. אישיותה של יפית מזכירה לי את

הפירוש הקבלי של מגדל בכל. אדם בונה מגדל בכל של אישיותו. הוא מרגיש שולט וכל יכול, הוא בונה ומסרב להרפות ולנוח, ולתת לכוח נגדי לעבוד: כוח של צמצום, התכווצות וצניעות. הוא חרד להתמסר לכוחות גדולים ממנו ולהרפות. אולם תהליכי בנייה אינם יכולים להתרחש ללא תהליכי פירוק. בבניית מגדל בכל לא היו מוכנים הבונים להודות בכוחות אלה, ועל כן הוא הגיע מבחוץ, מאלוהים. היכולת להתמסר לתהליכי פירוק פנימיים חיונית לשם תהליכי צמיחה והתפתחות בריאים. יפית אינה מרשה לעצמה להרפות נכון, היא מנסה לבנות אך אינה מרפה מרצון ואז היא קורסת, ואיתו קורס מגדל בכל של אישיותה ומכניע אותה.

הרפיה נכונה מפחידה הרבה יותר מאשר קריסה, מפני שהיא מזמינה שינוי אמיתי. אין לנו שליטה על מה שיעלה מתוכה. בטיפול, הרפיה זו מכוונת כלפי הגוף והנפש, והאופן שהם מספרים את סיפורינו. הרפיה זו מטעינה אותנו בחומרים שאיננו תמיד רוצים לפגוש. יפית פחדה מאוד לפגוש באמת הרגשית שההתמכרויות שלה הסתירו. היא העדיפה להתייחס לגופה כאל מכונית אימונים ולא לגלות שהוא שומר סודות אפלים שהיא ביקשה לשכוח.

הגוף כמרחב ביניים

וילהלם רייך (4), אבי הפסיכותרפיה הגופנית, נהג לבקש ממטופליו להתמסר אל הגוף, ואל החוויה הרגשית שצפה בתוכם מולו. התחושות הספונטניות שעלו מהגוף והרגשות שהתעוררו איתן היוו את חומרי הגלם הקליניים, שסיפרו את מה שהמטופל פעמים רבות ביקש לשכוח, אך בו בזמן גם הזמינו אותו לספר לעצמו סיפור חדש.

אישיותה הנוקשה של יפית מתבטאת במבנה גופני מוחזק וזקוף, אשר נוטה לקרוס כאשר יפית מאבדת שליטה

עליו. ריווח מרחב הביניים בגופה כולל ניסיונות לשהות באזורים בהם שריריה אינם מתוחים מדי ואינם רפוסים מדי, אלא שברגעים אלה גופה מתחיל לרעוד. היא אינה מצליחה להכיל את מרחב הביניים ונכנסת למצב חרדתי שבו היא חשה עצמה כמאבדת שליטה. ההתמסרות קשה לה מדי. הזרימה הרגשית והגופנית מציפה אותה והיא ננעלת או קורסת בהתאם למה שהיא מרגישה, כועסת או כנועה.

גופה של יפית זועק לשינוי, נפשה מתחננת להרפות נכון, אולם יפית חרדה מפני השינוי ואינה מבינה מדוע. שום סיבה אינה גלויה בפניה. הפתח להבנת חרדתה נחשף לעינינו כאשר אחרי שנתיים שיתפה אותי שאני נחוזה אצלה לעיתים כדמות תוקפנית ושתלטנית, ולעיתים כדמות פתח להבין מדוע כה אמירה זו פתחה פתח להבין מדוע כה

קשה ליפית ליצור קשר של משמעות ועומק, חוסר הרצף בחוויית האחר מבלבל אותה וגורם לה לסגת פנימה לעצמה ולהימנע מלקחת סיכונים רגשיים בתוך קשר. סיכונים שבלעדיהם קשר אינו יכול להתקיים.

אך פרט להבנות פסיכולוגיות חשובות אלה, החל גופה לדבר. כל אחת מהדמויות שבי (הטובה והרעה) גרמו לגופה לשנות צורה. כשאני "בא לה בטוב" היא רפויה, נינוחה ו"נוזלת" לתוך הכורסא, ואילו כשהיא מאוימת מפני גופה מסתגר, מתכנס, נאסף וננעל. באחד המפגשים הראיתי ליפית איך גופה נראה בכל אחת מהמעמדות. אני מדגים לה ויפית מצטרפת לתנועה יוזמה זו של התכנסות עמוקה פנימה ואחריה פתיחה ואיסוף מוחצן של גופה. מתוך תנועה זו החלה להתארגן בתוכה חוויה רגשית חדשה.

יפית החלה להבין מתוך הגוף, שהתנועה בין כוח ותבוסה נוחה לה ומאפשרת לה להימנע מהתמודדות עם חוסר השליטה שבהסתובבות סביב המרכז - חוסר שליטה שהתפרש ישירות לחוסר האונים שחווה בילדותה כקורבן להתעללות נפשית. הרפיסות והנוקשות שמשו דרכים לשדר לעולם שדרים של "אין כניסה". כשהיא נוקשה אף אחד לא יכול להשפיע עליה, כשהיא מובסת אף אחד לא יכול להשפילה עוד. אולם חרדת הכניסה משאירה אותה בודדה בעולם, וחמור מכך, ללא יכולת לקחת בעלות על כוחותיה.

ריווח מרחבי הביניים הוא מסע מתמשך. ילדים חווים את מרחבי הביניים כאשר הם משחקים, מדמיינים, מניעים בחופשיות את גופם, ונעים בספונטניות בין החוץ לפנים בין דמיון למציאות בין הרגש להבנה. ככל שיחושו בגבולות בטוחים בסביבתם, המרחב

יורחב ויצמיח אותם יותר. יפית נעלה בפנים את הילדה המפועלת שגרה בתוכה, ובעשותה כך כיבתה כוחות רבים הקיימים בה.

כמו רבים מאיתנו יפית ממשיכה להתמודד בדרכים מגוונות למצוא את מרחב הביניים שבו הרעד אינו חזק מדי, שבו הדמיון יכול להרפות, הרגשות להנץ, והאחר להיכנס לתוכה מבלי להחוות כפולש ומאיים. ברגעים כאלה הכפייתיות והתבוסה הן עבורה שומרי גבול שנמצאים רחוק, וברוח שבין מסופי הגבול היא מנסה לטייל בביטחון, יחסי.

מקורות:

1. פורסם במקור בגרסה דומה בירחון חיים אחרים: גיליון 197, פברואר 2013
2. Ghent, E. (1990), Masochism, Submission, Surrender-Masochism as a Perversion of Surrender... Contemp. Psychoanal, 26:108-136
3. אייגן, מ. (2010) תחושת מוות נפשי תל-אביב: תולעת ספרים
4. Reich, W. (1933), Character - Analysis, N.Y, Farrar, Staus and Giroux, 1994

רונן לוי • אבא ל-2 בנות, בעל פסיכותרפיסט גופני ונטרופת, תושב צוקים. מטפל מרצה ומנחה קבוצות להכשרת מטפלים בפסיכותרפיה גופנית התייחסותית וטראנס-פרסונאלית ב"מכללת רידמן". חבר בעמותה שהקימה את בית-חינוך במדבר (בית הספר האנתרופוסופי) ביישוב צוקים. בטור "נקודת מבט" מציג רעיונות וכיווני חשיבה הוליסטיים בנוגע לבריאות, יחסים בינאישיים, יחסי גוף-נפש, חינוך ותהליכי התפתחות.
ronenl@arava.co.il
www.ronen-arava.co.il

